

SONKÁD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017.

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggódás, szeretet, gondoskodás s a jövendők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövendőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott."

Wass Albert

TISZTELT SONKÁDI LAKOSOK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

„Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt”.

(Vörösmarty Mihály: Szózat)

Egy település rengeteg szépséget, építészeti stílust és nem utolsó sorban a korok szellemét is magában hordozza. Nehéz megfogalmazni és mondatokba „zárni” és átadni mindazt, ami Községünk arculatát különlegessé teszi.
Hosszú évszázadok alakították a tájat, környezetünket, ami most körülvesz bennünket. A nagy gondolatokat tettek követték, amelyben megingathatatlan hit is beleszőtte hálóját, ahogy családok telepedtek le településünkön, és szilárd alapokra építették házaikat.

Az itt élők mélyről fakadó hagyománytisztelete, és az ebből fakadó vágyuk a fejlődésre formálta és formálja napjainkban Községünket.

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény végrehajtásának segítésére és szakmai támogatására lett a Településképi Arculati Kézikönyv megalapozva.
A Kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet segít abban, hogy a településen élő emberek, jobban vigyázzanak a helyi értékekre és megismerjék az ősatyák életét. Ez a hely, biztos pont mindenki számára. Otthon, ahol jó élni, dolgozni, tanulni, pihenni ahová mindig jó haza térni. Környezetünk általunk, velünk együtt él, formálódik, fejlődik. Ezért fektetünk nagy hangsúlyt az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos és ütemezett fejlesztés.

A képekkel gazdagított kézikönyv a település bemutatásával, értékeink megismertetésével segítséget nyújt olvasóinak új otthonuk megteremtéséhez, sajátos környezetük kialakításához. Széles skálában mutat példákat a lakóházak, udvarok, előkertek megtervezéséhez. Segítséget nyújt egy olyan megjelenés kialakításához, mely illeszkedik a környezethez, és egységet biztosít az összhangban. Az eltérő stílusú településrészek közötti építészeti egyensúlyt hivatott megteremteni.

Ám, mindezeken felül, legfontosabb feladata az iránymutatás. Iránymutatás a közös otthon, a közös innovatív jövő kialakításához, melyet a közösségért építünk.

Iszák Tibor
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés *4*
2. Sonkád bemutatása,
általános településkép, településkarakter *6*
3. Örökségünk *9*
a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők
4. Településképi szempontból meghatározó területek Sonkádon *15*
eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával
- Településközpont
- Falusias lakóterület
- Üdülőterület
- Gazdasági terület
- Beépítésre nem szánt terület

5. Ajánlások *25*
a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:
- Telepítés
- Terepalakítás
- Magasság
- Tetőhajlásszög
- Tetőforma
- Szín
- Tornácok
- Ajtók, ablakok
- Homlokzatképzés, anyaghasználat
- Részletek
- Kerítések, térfalak
- Kertek

közterületek településképi útmutatója
- Utcák
- Közterek, közparkok, közkertek

6. Jó példák: épületek, építészeti részletek *60*
épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása
7. Jó példák: sajátos építményfajták *65*
sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

1

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zeneművel és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédjaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

2

SONKÁD BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

A XVIII. század végén a Szabolcs megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófalvas kishatárú, míg a nyugati részen nagy kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepítet falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket.

A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főutca, mely orsóban a templom állt. A kiszélesedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott az utca. Tehát ez a telkek olyan csoportosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca. A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok továbbá a központi funkciók telepítése határozta meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a Fehérgyarmati Járásban az Erdőhát kistájon fekszik a megyeszékhelytől, Nyíregyházától 93 km-re, a járás székhelytől, Fehérgyarmattól 21 km-re, keletre Sonkád. A község sík terepen fekszik, a Szatmári-síkság középső részén. Megközelítése a 491-es fő úton lehetséges, Nyíregyházától a 41-es, majd a 49-es, végül a 491-es útra kanyarodva található a község.

A település már a bronzkorban is lakott volt, melynek kézen fogható leletét egy árokásás hozta a felszínre. Első említése 1181-ben történt, a cégényi monostor oklevelében írnak róla. Már 1426-ban is Sonkádnak írták a település nevét. Ekkor a csaholyi uradalomhoz tartozott egészen a család kihalásáig. 1547-ben a Melith család birtoka volt. 1569-ben a Sulyok István kapta meg a Csaholyi örökösödés útján. A tatárok 1594-ben, a törökök 1661-ben vonultak át a településen. 1662-ben a német helyőrség megsarcolta Sonkádot. 1717-ben a tatárok ellen a lakosság a templomba hordta értékeit, de a hiába, mert a templomot felgyújtották, a tető leégett és mindent felgyújtottak. A templom, írásos emlékek szerint még 1736-ban is fölégetettnek és elhagyatottak írják le. Csak a XVIII. század második felében foglalkoztak vele. A település később a Bethlen és Perényi családok birtoka is lett. A XIX. században több földesura volt a községnek. 1884-ben a település egy tűzvészben csaknem elpusztult, rá hat évre, 1890-ben újra tűzvész tombolt.

A község lakóinak száma 2016-ban 800 körüli fő volt, mely az elmúlt pár évhez viszonyítva picit megnövekedett az ukrán-magyar határ túloldaláról átköltöző népesség miatt.

A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra hálózat teljes: elektromos áram, vezetékes ivóvíz, gázellátás és a közüzemi szennyvízhálózat is kiépített. Az óvodai és iskolai nevelés, az egészségügyi ellátás szervezett.

Sonkád fő utcájának a Bocskai utca tekinthető, mely a község közepén halad keresztül. Ebből az utcákból nyílnak a település lakóit kiszolgáló utak, melyeken az épületek oldalhatáron állók előkertes kialakításúak.

A továbbiakban a település azon épületeiről mutatunk összefoglalót, melyek sajátos értéküknél fogva identitását erősítik községünknek. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek majd teljes mértékben elősegítik a település karakterének megőrzését, és tovább formálják, mint ahogy ezt a nem rég kivitelezett új épületek is teszik.

Településkarakter: jelene és jövőbeni alakítása:

A belső településkép szerves fejlődését torzították az 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településkép azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is. A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítés, a belső udvar (kert) átépítését is. Az építési munkákkal, a felújításokkal a településkép kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építtetőknek, a településképért tenni akaró lakosságnak.

SONKÁD A KATONAI FELMÉRÉSEKEN

Az első katonai felmérésen (1763-1787)

A harmadik katonai felmérésen (1869-1887)

A második katonai felmérésen (1806-1869)

Az 1984-es katonai felmérésen

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A településnek egy országos védettségű műemléke van, a református templom.

Református templom

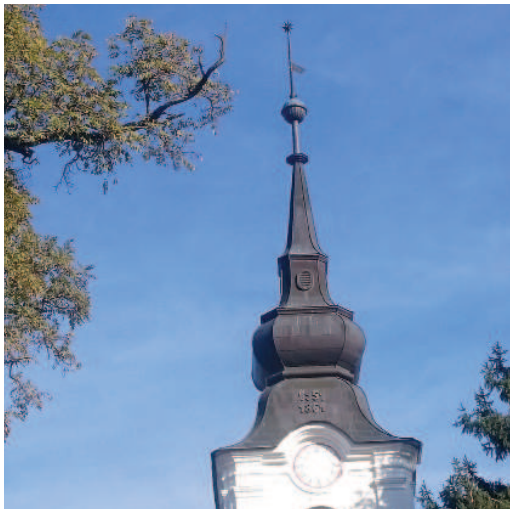
A templom a Csaholyi család kegyúri temploma volt, mely a 15. században épült a reformáció kezdete előtt nem sokkal.

Kívül gótikus, belül népies barokk stílusú. Egyhajós sokszögzáródású, korábban római katolikus templom volt.

Az épület belsejét a reformáció miatt a 18. században átalakították. Egyik oka az 1717-es tatár betörés. Ekkor a település csaknem megsemmisült. A szentély gótikus boltozata ekkor sérült meg, a tetőszerkezetét felgyújtották. A helyreállítás csak az 1750-es években kezdődött meg. 1766-ban festett, kazettás mennyezet és karzat készült. A szószék 1773-ban készült. Az L alakú karzat 1795-ben készült. A nyugati torony a XIX. század elején épülhetett. A déli bejáratnál nyitott fa előcsarnok, mögötte a kőkeretes mívesen képzett gótikus boltozat.

A XX. század végén már olyan rossz állapotban volt a templom, mint még azelőtt soha. Még istentiszteletek megtartására sem volt alkalmas. A 1990-as évek közepétől a helyreállítása megkezdődött. Eközben 1766-ból származó töredékes famennyezetek kerültek elő változatos festésekkel és gazdag ornamentikával együtt. A restaurálás nyomán ma hasonlóan gazdag színekben pompázik a szószék, az életfa motívumokat ábrázoló karzatok és a padok. A falakon is nagyon szép, különböző korból származó falfestések váltak láthatóvá. A restaurálásnak köszönhetően 1998-ban a református templom Europa Nostra-díjban részesült. Azóta virágok templomaként emlegetik. A templom kívül is festve volt, melynek nyomai a templom falain látszanak is. A festett famennyezetek egyik legszebbike Sonkádon látható.

Műemlék magtár

Kisbukó gát

Az Öreg- és az Új-Túr találkozásánál, csodálatos, érintetlen természeti környezetben fekszik. Az Öreg-Túr és környéke a Szatmár-Beregi Tájvédelmi körzethez tartozik, ahol erdős-ligetes részek között kanyarog az Öreg-Túr. A vízi- és növényvilág megkapó élményt nyújt

Világháborús emléktábla

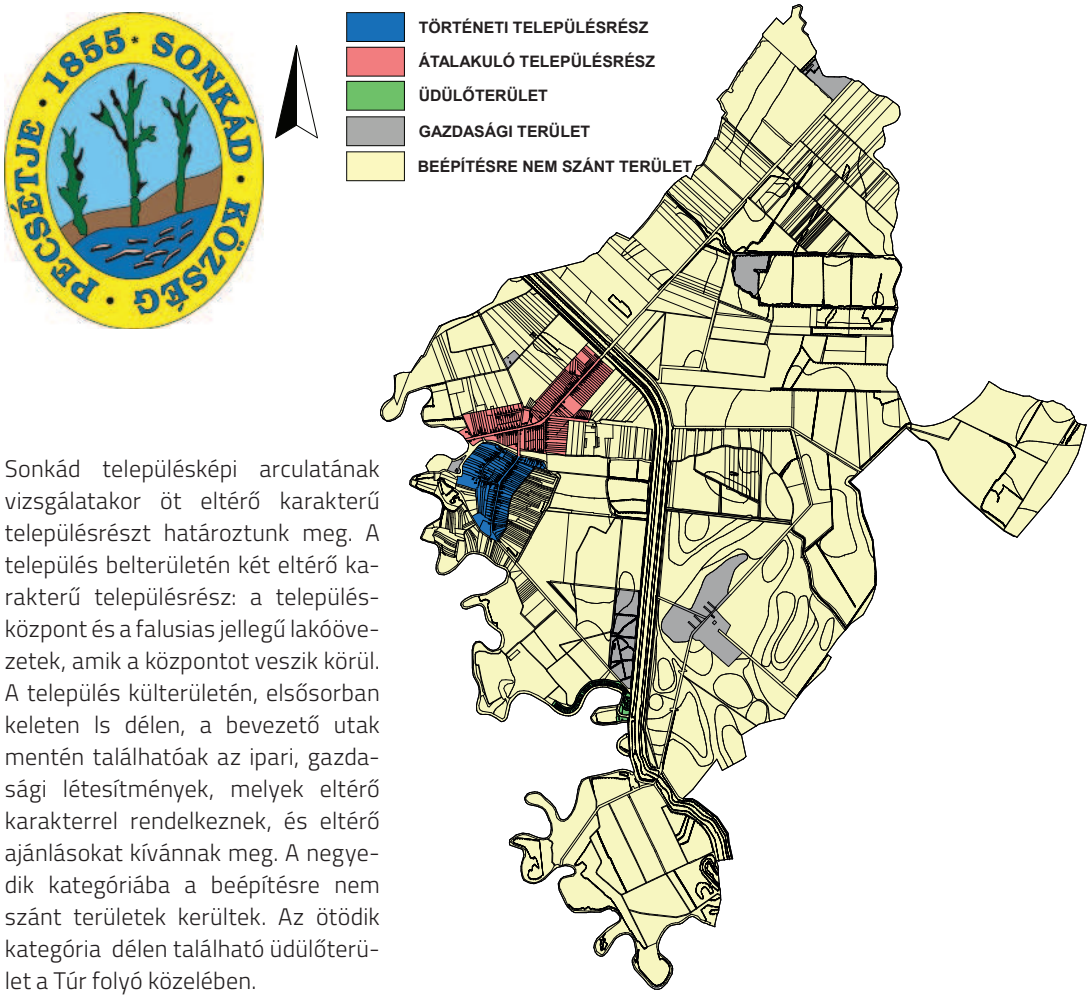

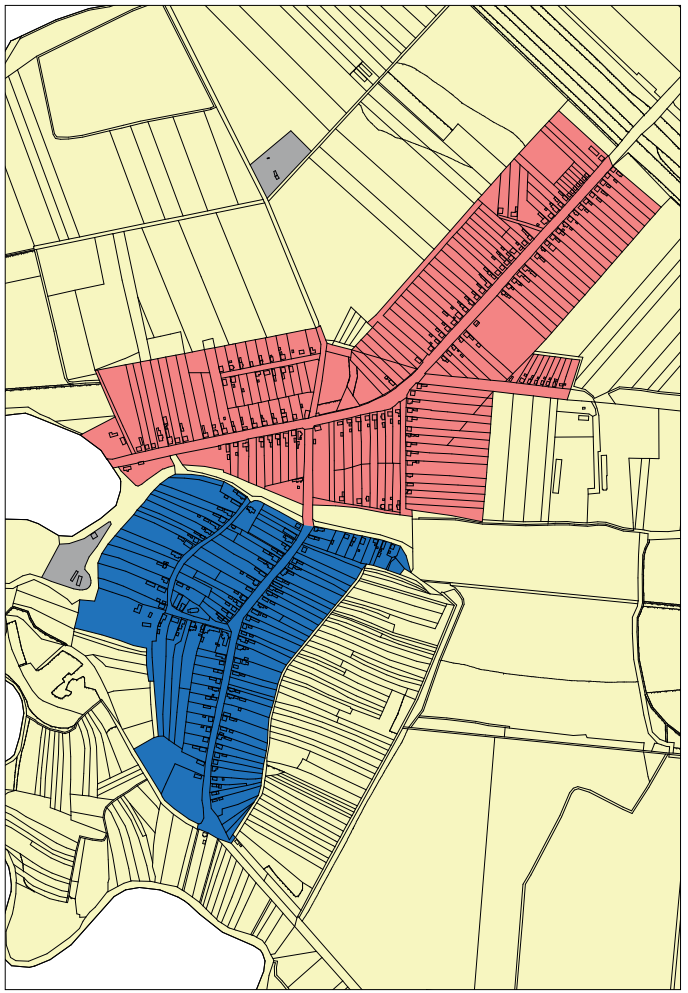
Világháborús emlékmű

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Sonkád településképi arculatának vizsgálatakor öt eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű településrész: a településközpont és a falusias jellegű lakóövezetek, amik a központot veszik körül. A település külterületén, elsősorban keleten ls délen, a bevezető utak mentén találhatóak az ipari, gazdasági létesítmények, melyek eltérő karakterrel rendelkeznek, és eltérő ajánlásokat kívánnak meg. A negyedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek. Az ötödik kategória délen található üdülőterület a Túr folyó közelében.

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ

A történeti településrész vegyes terület több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, lakó- és olyan helyi települési szintű igazgatási, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltató, egyházi, oktatási, egészségügyi, szociális épületek, valamint sportlétesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek alapvetően nincsenek zavaró hatással a lakófunkcióra.

A Rákóczi és Kossuth utca között alakult ki a településközpont. Itt jellemző a település ellátó, igazgatási és oktatási funkciók sűrűsödése, a szolgáltatások jelenléte. A települési sziluett az alföldi településekre jellemző tipikus képet mutatja. A horizontálisan elterülő földszintes beépítésű települési felett koncentrált kis kiterjedésű vertikális mag jelenik meg a templomtoronnyal és néhány középülettel.

A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell.

A nagy – telkes közintézményeknél a szabadon álló épület elhelyezés a jellemző. Ez esetben az utcaképi megjelenés magastetővel javasolt. A tető gerincvonala a kialakult beépítéshez igazodjon. Nem lehet egyértelműen állást foglalni az utcával párhuzamos, vagy merőleges tető kialakítása mellett. Fontos, hogy megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivalkodva alakítsa, fejlessze a belső településképet. Ez megjelenhet eltolt tetősíkkal is.

Itt középületi szolgáltató funkciójú épületek esetén az utcával párhuzamos nyeregtető általában kedvezőbb beépítést tesz lehetővé. Ettől eltérni csak nem túl szélestelek esetén indokolt. A településrészen a lakóépületek is változó épület elhelyezést és telepítést igényelhetnek. Teljes egységet nem lehet elvárni. Gondolni kell még a fő (lakó) funkciót kiegészítő épületek elhelyezésére is. Fontos, hogy ezek a településképbe ne jelenjenek meg közvetlenül, alapvetően a főépület mögé, annak szerves folytatásaként valósuljanak meg. Ez egyben kedvező telekhasználatot is biztosít. A telek főépülete mellett a kerítés az, mely látványában is utcakép formázó. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit elemezni, formai szerkezeti megoldásait újragondolva szép, illeszkedő kerítést építeni. A teljesen tömör utcai kerítés kerülendő. A nyitottabb, részben átlátható kerítés átengedi a tekintetet és a napfényt, látni hagyja a főépületet is.

Jellemzően oldalhatáron álló épületek találhatóak szalagtelkeken, kontyolt vagy nyeregtetős teőformában világos homlokzati színekkel vörös cserépfedéssel.

A történeti településrészt településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

Sonkád egyközpontú település. Központi funkciókat befogadó területe alig változott az utóbbi évtizedekben. A településközpontot körbevevő lakóterületeken a helyi lakosság kiszolgálását szolgáló épületek felújítása (vendéglátó és élelmiszer üzletek) részben lakóépületek átalakításával jöttek létre, és újak is épültek. A lakóépületek átépítése az elmúlt évtizedekben folyamatos volt, és mai időszakban is ez a fő irány. Az 1900 – as évek első felében épült hagyományos (vályog) szerkezetű épületek az 1970 – es években sátortetős tégla falazatú lakóépületek váltották fel. Emellett egyéb típusterv szerinti lakóépületek is megvalósultak. 1980 – as évek közepétől napjainkig egyedi tervezésű igényes lakóépületek jelentették az átépülési folyamatkövetkező lépését.

Az átépülés mellett felújítások (bővítések) is formálják a településképet. A jövőben az, új (lakó) épületek mellett felújításokkal lehet nagyobb mértékben számolni. A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell.

A településrészen a tetők kialakítása utcánként, de akár utcaszakaszonként is eltérő, mely az építés idejével is összefügg. A legrégebbi épületek esetén figyelhető meg elsősorban az utcával párhuzamos nyeregtető. Ezek egyben a legelavultabbak is, átépülésükkel kell számolni. Az 1970 – 80- as évek típustervei alapvetően heterogénná tették a településképet. Sok manzárd, majd sátortetős ház épült ekkor az utcaképi illeszkedést figyelmen kívül hagyva. Végül az 1990 – től épültek többsége utcára merőleges gerincű. Ezek közül az utcára merőleges fő tetőgerinc többségében jó megoldás. A tető hajlásszögének 30-45 fok között érdemes választani. Így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki. A tetősíkba helyezett ablakok a legkevésbé zavaró megvilágítási megoldás.

Jellemzően oldalhatáron álló épületek találhatóak szalagtelkeken, kontyolt vagy nyeregtetős teőformában világos homlokzati színekkel vörös cserépfedéssel.

A kertvárosiasodás együtt jár a gazdag zöldfelület és pihenő terület kialakításával. A növények egyrészt hangulatteremtő, díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak, mivel – árnyékolnak.

Az épületek jellemzően a telek oldalhatárán állnak. Az épületek a központban szorosabban, zártabban helyezkednek el egymáshoz képest, a központtól távolodva a beépítés egyre szellősebbé válik. A telkek mérete változatos képet mutat, a telkek alakja alapvetően hosszúkás, szalagszerű. Érdekes módon a leghosszabb telekmérettel rendelkező ingatlanok a településközponthoz közel találhatóak. A hosszúra nyúlt telek végét is hasznosítják, művelik, kukoricát, gyümölcsfákat találunk legtöbbször.

A kerítés megválasztásánál is törekedjünk a környezetünkben lévő jó példák alkalmazására. A településre nem jellemző tájidegen anyagok felhasználása kerülendő. A teljesen tömör, átláthatatlan kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása

- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása

- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai

- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el

- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni

- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók

ÜDÜLŐTERÜLET

Ezen területen nyaralók és kempingek találhatók. Állandó lakosságról nem beszélünk. A nyaralók szabadonálló beépítési módként készültek el. Az előkert nagysága jóval nagyobb, mint a községben. Az épületek formái jellemzően a szocreál építkezés stílusait mutatja mind az anyaghasználat, mind a formai követelmények megvalósulása során. A tetőforma általában nyeregtetős, vagy lapostetős kialakítású. Az épületek jellemzően kelet-nyugat irányú tájolásúakk, Az épületek lazábban helyezkednek el egymástól, mint a a községben, így az egymásra árnyékolás nem jellemző, az esetlegesen elhelyezett napelemek teljes kapacitással tudnak működni. A homlokzatok vonatkozásában egységes, utcákra jellemző homlokzatokról beszélhetünk néhány kivétel mellett. Az utcakép formálásában őríznünk kell a szomszédok nyugalmát, azok megsértését még véletlenül se veszélyeztessük. A tájidegen anyagok használata nem célszerű.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

Az előző településrészeknél leírtakkal megegyező.
Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

GAZDASÁGI TERÜLET

A területek külterületen fekszenek a településtől jól elkülönülten.

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől keleti irányban helyezkednek el. A Vásárosnamény felé vezető út mentén több mezőgazdasági és állattartó üzem működik. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

A gazdasági területek önálló belső településképi jellemzőkkel rendelkeznek. Elsősorban alacsony hajlású, nagy fesztávú ipari épületek találhatók itt, mely látványát a javított részek törik meg.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyen kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt.

Minden esetben törekendi kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztásáram tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterületnek valamivel több, mint tized részét foglalják el a gyep- legelő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, ligeterdők, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A tájvédelmi területeket településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI SONKÁD TELEPÜLÉSEN

Szántók: Sonkád település külterületén a mezőgazdasági jelleg az uralkodó. Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica. Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat.

Rétek, legelők: A gyepes területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttvéve a külterületnek kb. 15 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, enyves éger, magas kőris) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 3 %-át borítják.

Gyümölcsösök: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. Az alma- és meggytermesztés jellemző a településre. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található, körülbelül a külterület 1 %-a. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

A külterület része a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetnek, melynek összeterülete 22 931 hektár, ebből fokozottan védett 2 307 hektár. A tájvédelmi körzet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik. A Tájvédelmi Körzetet 1982-ben hozták létre a Szatmári- és a Beregi-sík területén. A mozaikos szerkezetű tájvédelmi körzet 37 település külterületén helyezkedik el, központja Fehérgyarmaton található, a terület értékeit bemutató állandó kiállítással egy helyen.

A Takács József tanösvény a Túr-folyó Sonkád, Kölcse és Túristvándi településeket érintő szakaszán vezet, miközben 10 információs ponton bemutatja a folyót, annak élővilágát és az érintett településeket. Hossza 23 km, s jellegéből adódóan vízről tekinthető meg.

A Tájvédelmi Körzet és természetmegőrzési terület élőlényei Sonkádra vetítve:

Tavaszi tőzike (Leucojum vernum) Eszmei érték: 5 000 Ft.
Európai vidra (Lutra lutra) Eszmei érték: 250 000 Ft
Sujtásos küsz (Alburnoides bipunctatus) Eszmei érték: 2 000 Ft
Fenékjáró küllő (Gobio gobio)
Darázsölyv (Pernis apivorus) Eszmei érték: 100 000 Ft
Elevenszülő gyík (Zootoca vivipara) Eszmei érték: 100 000 Ft

Európai vidra

Fenékjáró küllő

Elevenszülő gyík

Sujtásos küsz

Tavaszi tőzike

Darázsölyv

AJÁNLÁSOK:

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ

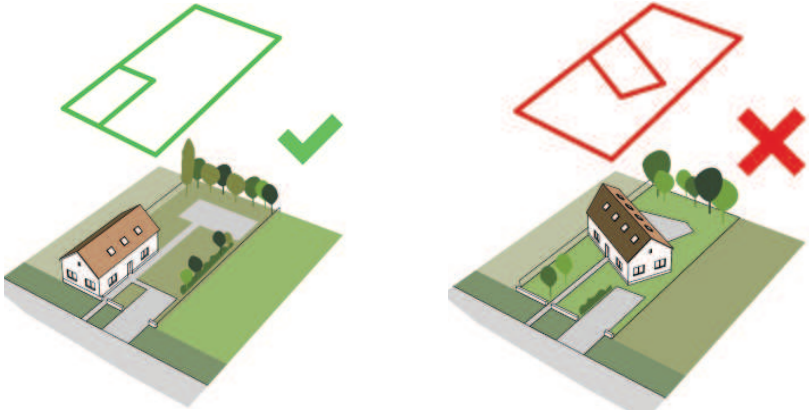
TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáron álló, merőleges elhelyezkedésűek a családi házak az utcafronthoz viszonyítva. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A családi házak oldalhatáron állnak, az épület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert. A lakóházak tervezésénél az előkert mértékétől eltéri nem engedélyezett. Ne kerüljön hosszabb telek esetén az előkert megnövelésével lakóépület.

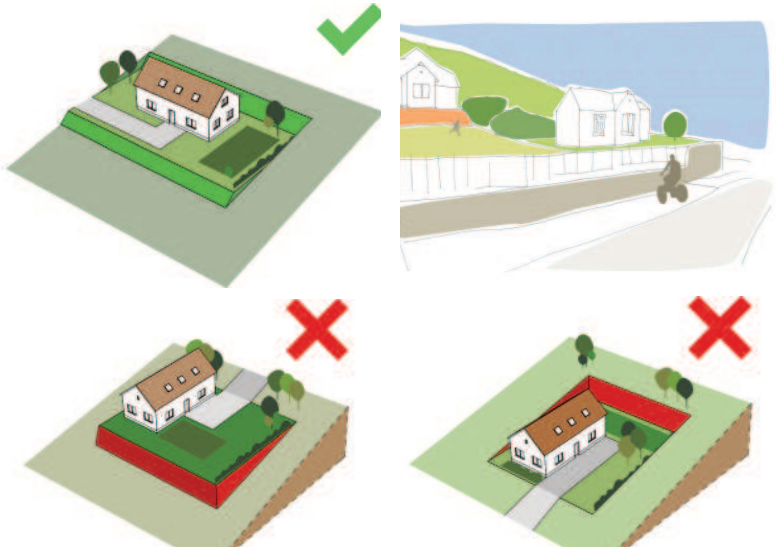
TEREPALAKÍTÁS

Az ingatlanok beépítésénél a csaknem teljesen sík terület kialakítása a cél, legalább a családi ház közelében. A kertek vonatkozásában a terep lejtés kismértékben megengedett.

A tereprendezésnél célszerű figyelembe venni az utcafronti terepszintet, valamint kerülni kell a szomszéd irányába történő túlzott terep feltöltést és földelszállítást. Mindig végezzünk rétegenként tömörítést, hogy elérjük a megfelelő tömörséget. Ha már szükség van rá, akkor törekedjünk a lépcsőzetes kialakításra, támfalakot ne alakítsunk ki.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos. A meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Sonkádon a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. A településközpont utcaképébe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele, a lapostetők nem illenek bele.

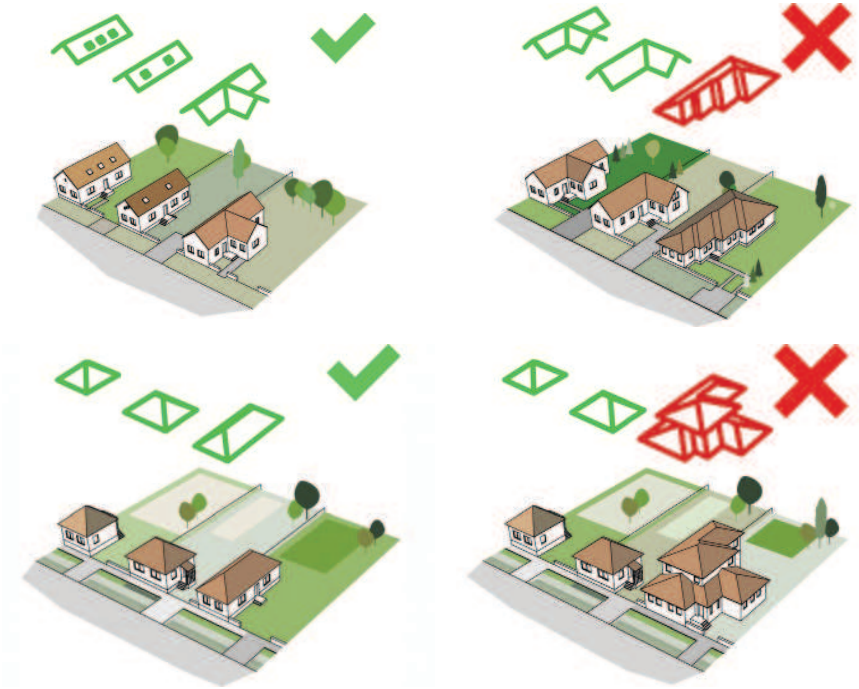

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját. A kialakult nyeregtetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú családi ház.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

TORNÁCOK

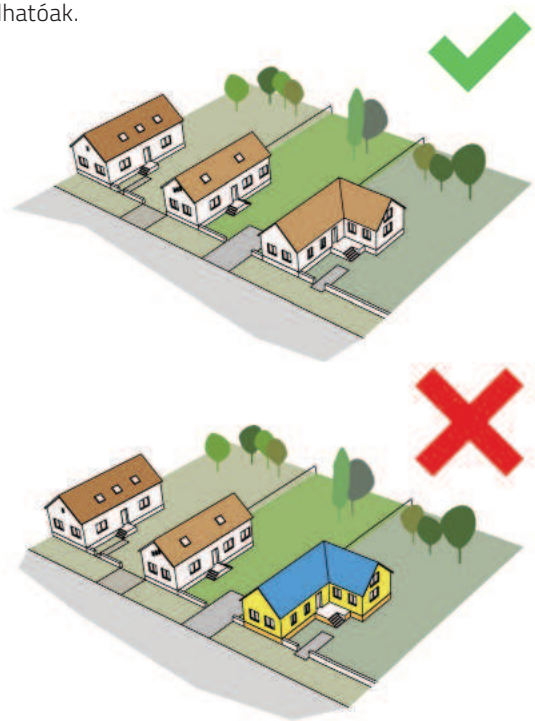
A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ékes példái Sonkád településen is jól megfigyelhetőek. Ezek az átmeneti- „külsőbelső" terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is. A településközpontban korábban a lakóépületeken volt jellemző mely ma már eltűnőben van. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Új épület újraértelmezett tornáccal (fedett terasszal) történő kialakításával tovább vihetjük e hagyományt a településen.

SZÍNEK

Visszafogott illeszkedés, hasonló szín- és anyaghasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, világos színű homlokzatok)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A kirivó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt.

A településközpont településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg(a múlt értékeiként is). Középületeinken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat is találhatunk. Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Közegészségügyi, oktatási és szolgáltató funkciójú épületek estén a hosszított nyílászárók modern megfogalmazásban is visszaidézhetők.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképben. A jól megválasztott vakolatszín – mint például a ezen a többfunkciós épületen alkalmazott színhasználat és a földszinti rész téglaburkolata – nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. A kiegészítő teraszok árnyékolnak és egyedi megjelenést biztosítanak az épületnek.

A múlt örökségét őrző épület egységességét a vörös cserép, a fehér vakolat, a pácolt barna faszerkezetek adják. Ezen anyagok használata a mai kortárs épületeken is javasolható az arányos illeszkedés betartásával.

Funkcionális tekintetett is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

RÉSZLETEK

A népi építészeti örökséget hordozó épület helyreállítása beszédesen mutatja be a XX. század elejei építőmesterek szakmai tudását, az építtetői igényességet. Ezen igényesség átvétele a mában is a jövőnek megőrzendő épületeket eredményezhet akkor ha figyelünk a hagyomány és modernizáció közötti egyensúlyra az arányos illeszkedés biztosításának betartásával.

A bejárat hangsúlyozása meghatározza az épület karakterét. A cserépfedés és a látszó tégla a hatást csak erősíti, ill. modern, egyedi karaktert ad az épületnek. Az épület előtti tér erősíti ezt a hatást, kiemeli az épület funkcióját.

Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hírdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyig aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, ezek összképének gondos kialakítása odafigyelést igényel. Kerítések esetén is létezik örökség. Hagyományosan alkalmazott anyagok formák itt is fellelhetők, mint a piactömb kerítésén. A bejárat hangsúlyozása is illik az épület korához, megjelenéséhez.

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet kivételesen tömör, és ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. A településen vannak olyan anyagok vagy formák, amelyek rendszeresen visszatérnek. A településközpont települési részeken jellemzően tégla pillérek között ritkított fa deszkázatos, fémhálós kerítéssekket találhatunk, így jól látszódik az előkert és az épület homlokzat teljessége. A zöld kerítés is ajánlott, melyet a kertkapu tesz igazán látványossá.

A kertkapu és a gépkocsi kapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó. Kialakításakor mértékkel alkalmazhatunk helyi hagyományos díszítőmintákat.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal választszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télennyáron levelekkel borító fajokat alkalmazzunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település, településrészek karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válaszunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényeink jól érzik-e magukat a környezetükben.

A település központi belterületének virágzó növényei: a bokorrózsa (Rosa sp.), orgona (Syringa sp.). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. Az eltérő felületek szétválasztása jelentős javulást eredményezhet. Az átalakuló településszélekre különösen nagy figyelmet kell fordítani. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

A településközpontban a szűkebb keresztmetszetekkel rendelkező utcákban kellemesen hangulatos utcaképek alakultak ki, fontos annak esztétikus harmónikus kialakítása, megtartása, hiszen az utcakeresztmetszet a telkek és az utcák viszonyát mutatja be, ezért fontos törekedni az egységes kialakításra. A parkolóhelyek kialakításának közelében ne alkalmazzunk gyepet, kerüljük a ráparkolást.

A település útvonalait a fasorok kiemelik. Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Az utcákon eperfát, vadkörtét vagy gömbjuhart válasszunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojásded formák a legkedvezőbbek a fajtákból.
Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb).

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek kiválasztása javasolt a burkolat színének kiválasztása során. A járófelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a településen élők maguk alakítják, gondozzák saját területüket. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátását ne akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növő cserjéket.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületen, majd azok folyamatos gondozása.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településnek, településrésznek azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsoldóva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozotta fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

AJÁNLÁSOK: ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

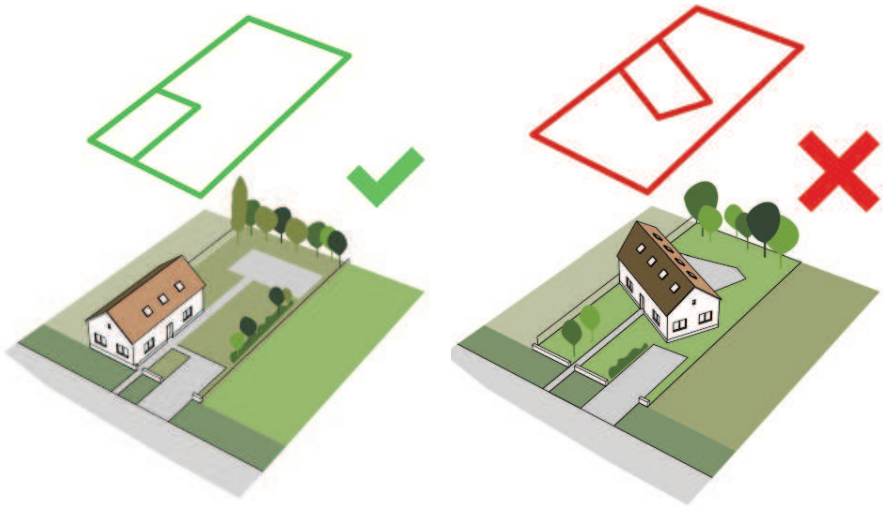
TELEPÍTÉS

A falusias lakóterületeken a keskeny, kicsi telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagy összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni a ház mellett.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi fölöslegesen.

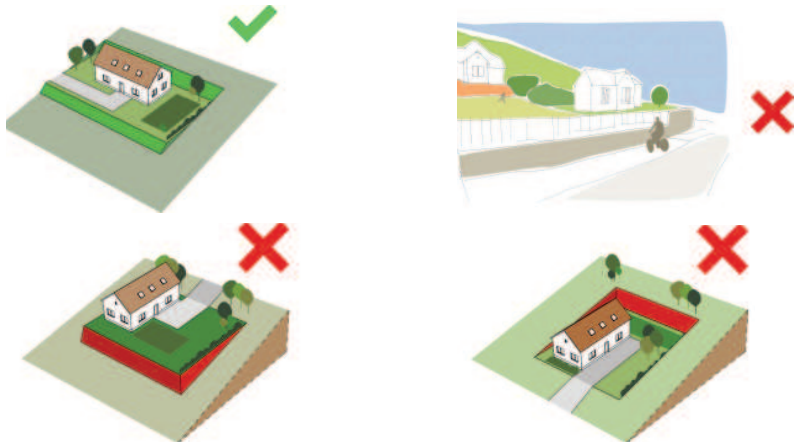
A környező épületek beépítése mellett rendezett utcakép. Javasolt a telek utcafronti részével párhuzamos vagy merőleges kialakítás.

TEREPALAKÍTÁS

A terület síknak mondható. Házunkat a terepre illeszkedve helyezzük el, az esetleges szintkülönbségek során a több szinten való megnyitásra törekedjünk. Ekkor nem kell a terepfelszínt megváltoztatni. A gondosan megtervezett épület jól illeszkedik a tájba, harmonizál vele. Ez esetben a kerttel is egy kedvező kapcsolat jöhet létre.

Nem elfogadható olyan tereprendezés, mely során az új épület teljes egészében terepfeltöltésre kerülne, mert ezáltal feltűnően kiemelkedne a szomszédos épületek közül. Nem elfogadható az épület földbe vájása, a zavaróan magas rézsűk, valamint támfalak alkalmazása. indig komoly problémát tud okozni egy nagymértékű tereprendezés során a lezúduló csapadék.

Ha a tereprendezés elkerülhetetlenné válik, abban az esetben a terepfelszín megváltoztatására a legjobb megoldás a lakóépület részleges bevágása a lejtős terepbe az eredeti terepfelszínen kitermelt földmennyiség rézsűvel való kialakításával. De a szomszédos telkek körzetében és a telekhatárokon ekkor sem lehet megváltoztatni a kialakult terepadottságokat.

Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható.

Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térdfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 35° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése során is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

A háztetőkön nem találhatóak kiugró tetőrészek, kiemelt felületek, kutyaólas ablakok, tornyok, melynek megtartása a nyeregtető egységes síkjának megőrzésével lehetséges. Az oromfalas tömegalakítás a tetőtérben lévő bevilágító ablakok elhelyezését teszi lehetővé. A tetősík ablakok ugyanezt a szerepet betöltik. Ezek jó megoldások.

Nem javasolt a tetősíkjának megbontását eredményező tetőablakok kialakítása. A kutyaólas ablakok vagy kiemelések alkalmazása elfogadhatatlan. A tornyocskák, díszítő tetőidomok használata szintén nem elfogadható.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

TORNÁCOK

A tornác az a folyosószerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a ház és kert között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. Véd az esőtől, hótól, forróságtól. A régi házak favázas vagy oszlopos tornácai szép, követendő példák lehetnek. Új épületeinken a szélesített, vagy terasz fedésként használt ilyen külső tér az épület legkellemesebb helyét, helyeit alkothatják.

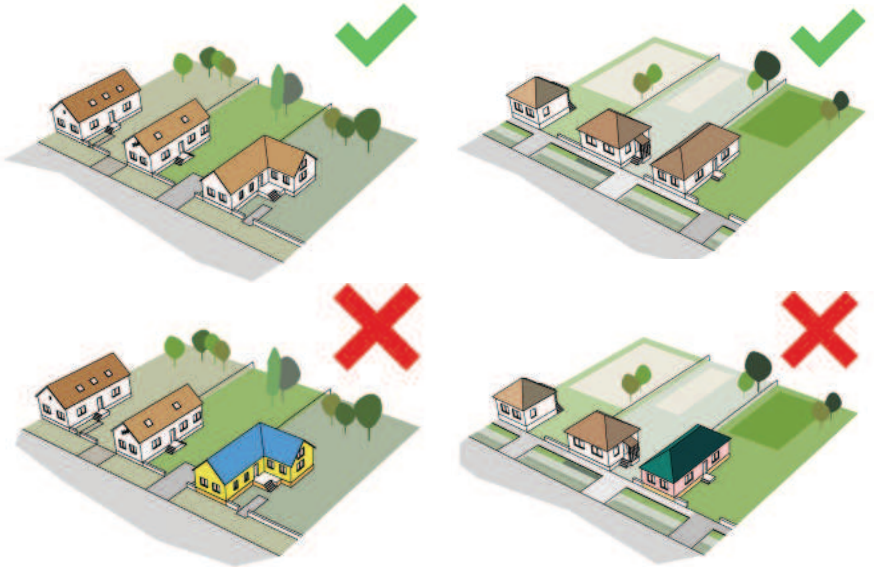

SZÍNEK

Csak úgy, mint a településközpontban, itt is a visszafogott illeszkedés, hasonló színek jellemzik az épületeket, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületekkel alig találkozni. Általánosságban felhasznált anyagok a vörös cserépfedés, világos színű homlokzatok, színes vagy szürke horganyzott acél bádogos szerkezetek, fehér műanyag vagy fa nyílászárók, illetve azok árnyékolókkal való ellátása.

Az új épületek építésénél a meglévőhöz hasonlító színvilágához illeszkedő színhasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

AJTÓK, ABLAKOK

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víztiszta, vagy matt síküvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az ablakok mérete kiosztása az arányos illeszkedés biztosítása mellett az épület funkciója határozza meg. A környezet másolását kerülni kell. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani, illetve redőnyszekrény beépített, rejtett kivitelben a nyílászáróval megegyező színben. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni. Lakóépületeken, a nyílászáró cserék esetén jó megoldás a középen felnyíló ablak. Egyedi nyílászárók a fa dominanciájú homlokzaton biztosítja az épületen belüli - a homlokzaton megjelenő – arányos illeszkedést.

Lakóépületeken a középen felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához. A redőnyszekrény rejtett kialakítású megoldással a homlokzat egységét nem bontja meg.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat és konty tető alkalmazása. Az oromfal nem emelkedik a tető felé, a tető nyúlik ki fölötte és védi a falat. Az orom csonkakontyolása elfogadható. Amennyiben több oromfal is található vagy készül egy épületnél, akkor azok egységesen legyenek kialakítva. Az utcafronti homlokzat tagolását a lábazat, a födém szintjét jelölő párkány, az ablakok vagy az ormot keretező vakolatkeretek adják.
A megmaradt hagyományos utcai oromfalas homlokzatokon még megjelenik a tornác végénél az íves záródású bejárat nyílása, vagy egy szobaablakokkal azonos kialakítású ablak.

A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.

Funkcionális tekintetett is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

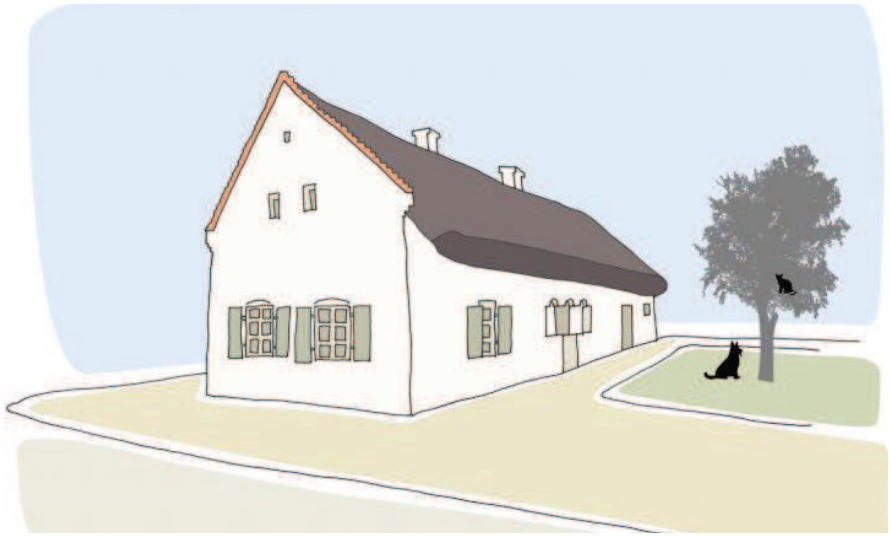
Az épületek vakoltak. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítettlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábazat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábazat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a tégla bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok téglát.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot. A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

A tetők kerámia általában cserepekkel fedettek. Meglévő épület bővítése és új épület esetében is kerámia tetőcserép fedést alkalmazzunk, melynek színe a kerámia természetes színe legyen. Élénk színű színezett cserepek nem alkalmazhatóak. A cserép textúrája is fontos a tetőszövet szempontjából. Fémlemezfedések kizárólag kiegészítő épületrészeken alkalmazható természetes szürke színben. A táblás fémlemez fedés alkalmazása nem elfogadható.

RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszakról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energia-tudatos életmódnak - árnyékolnak!

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

A lakóterületi településrészen változatos anyaghasználattal találkozunk: a terméskő tartóoszloptól kezdve a tégláig, a legtöbb esetben fa ill. fém – igényes kovácsoltvas – köztes elemekkel vegyítve. Jó példái annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is. A kerítések kialakítása során használható lakóépületeknél is alkalmazott anyagok, színek, ezzel így még inkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhetünk el. A kerítéskapu kialakításakor hangsúlyozható a belépés helye, de kerülni javasolt a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítása.

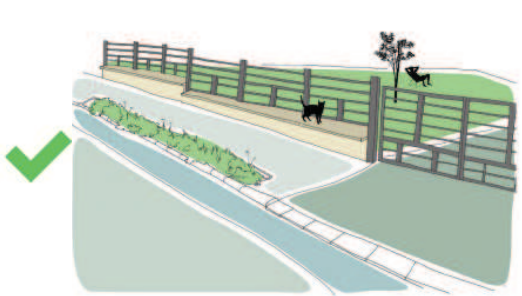

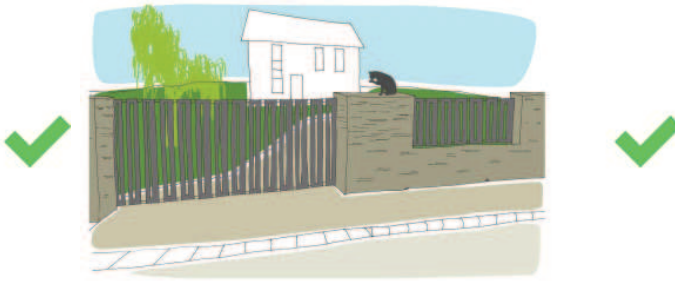

KERTEK

Az átépülő, falusias településrészen is fontos, hogy az épületek harmonikusan illeszkedjenek a környezetbe. A környezetbe illesztett épület nem hivalkodik, hasznosítja a fák szélvédelmét, árnyékolását is. Az épülettömeg követi a háttérnövényzet szerkezetét, kertje követi a jellegzetes szegélyvonalakat, takarja a burkolt felületek látványát. Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást. A kert maga az a tér, ami körülveszi az épületet, az a terület a ház és a közterület között, ami bár kültéri, mégis csak az ott lakók használják. Az otthonnak az a része, ahol a természettel érintkezhet az ember. Ezért nagyon fontos az épület tervezése, alakítása során tudatosítani, hogy a kert és a ház együtt létezik, együtt él, és a megfelelő kert kapcsolat kialakítása ugyanolyan súlyú feladat, mint a tervezés többi fázisa. A térkő és a növényzet határozott szegélyt alakít a telken belül, az eltérő felületek arányossága fokozza a kert szépségét.

A kert használatát, „helységeit" is ugyanúgy meg kell tervezni akár az épületét. Az újonnan kialakított építési telkeken a tervezés különösen fontos, épületenként jelentősen változhat az illeszkedő kertépítészi kialakítás. Ne csak az épületet, hanem lehetőség szerint terveztessük meg kertünket szakemberrel. A kert tervezését az Épülettervezéssel egy időben kezdjük meg, hogy az ideális megoldást megtalálhassuk. Így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A kert funkciói kapcsolódnak az épületrészekhez. Vegyük figyelembe azonban, hogy a kertben minden tevékenységhez nagyobb teret igénylünk, ne zsúfoljuk tele funkciókkal. A volt zártkerti és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére.

A kert és az épület harmoniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

A garázst lehetőleg az épületekben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben, és ne terhelje a környezetlátványát egy újabb építmény. A kertben kerti építmény alakítható ki. Anyaga fém vagy favázas legyen. Kerüljük a túlzottan hangsúlyos, nehéz szerkezeti kialakítást.

Alkalmazásukkal könnyebbé válik a falak karbantartása. Kialakításuk legyen harmonizálva az épület színeivel, formavilágával.

Lehetőleg könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk, így elkerüljük a tócsák kialakulását, és könnyebben életben tartjuk növényeinket. A kevésbé használt részben dekoratív, régi téglából járófelületet. A szegélyeket azonos anyagból alakíthatjuk ki.

UTCÁK

Az épületek, kerítések az utca szerves részét képezik, határolják, annak terét, tükrözik az adott utcára, településrészre jellemző beépítési módot, a kialakult homlokzatmagasságokat, építési hagyományokat. A közterületeken megfigyelhetjük a jellemző vízelvezetési megoldásokat is (például füvesített árkok), melyek az utcaképben vizuálisan is mind-mind érvényre jutnak. A település központ településrészen, a lakóépületek oldalhatáron álló, a középületek szabadon álló, az épülő falusias részeken, az oldalhatáron álló beépítés a jellemző

Pavilont elhelyezni csak a helyi építési szabályzat szerint lehetséges. Mivel erről a szabályzat nem rendelkezik, ezért ennek illeszkedési kérdéseit csak akkor tartalmazza majd a kézikönyv, ha ennek szükségességéről az építési szabályzat rendelkezik.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületeken, tájépítész alkalmazása elengedhetetlen az utcák fásításához.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

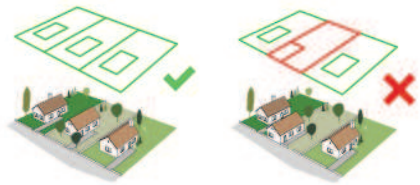
AJÁNLÁSOK: ÜDÜLŐTERÜLET

TELEPÍTÉS

Az üdülőterületen a telkeken a házak szabadon állnak és általában a kert hátuljában kaptak helyet.

A telepítés szabadonálló, nagy előkertes, utcafronttal merőleges hajlásszögű tetővel jellemezhető. A területen csak pihenésre, üdülésre készült épületek találhatóak. A kialakult utcakép figyelembevételével helyezzük el épületünket.

Ezen településrészen állandó lakosság nem található, itt döntő többségben nyaralók és kempingek találhatóak..

Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

Az ingatlanok beépítésénél a terep nem befolyásoló tényező.
Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében. Földszinten ne alkalmazzunk helyiségeket, épületünk cölöpökön álljon, hiszen az üdülőterüelt árvíz veszélyes területen fekszik.

MAGASSÁG

A nyaralók magassága csaknem azonos. Az ingatlanok általában több szintesek.

A meglévő nyaralók figyelembevételével kell az új épületet elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

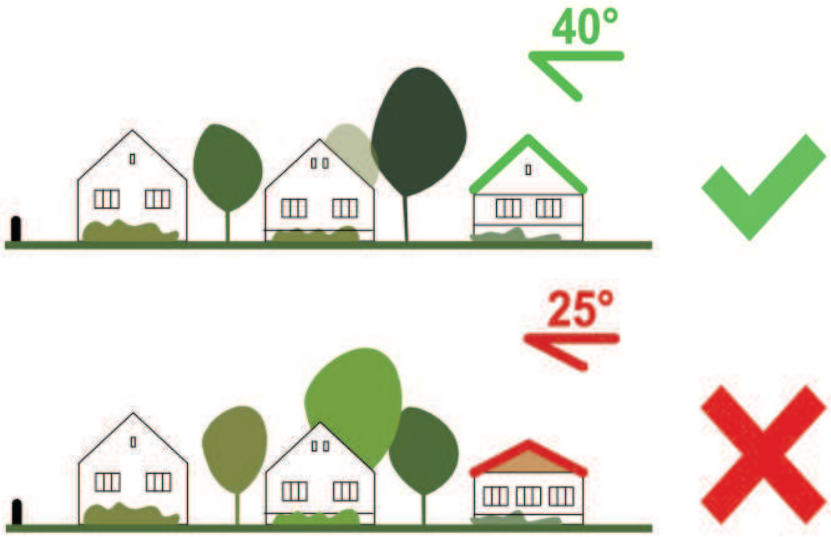
Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A meglévő üdülőépületek közé telepíteni kívánt épületnekhasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. A településrész utcaképébe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek illenek bele.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a tetőforma nyeregtetős vagy lapostetős. Új épület tervezésekor ne alkalmazzunk sátortetős vagy összetett tetőformát.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍNEK

A visszafogott illeszkedés, hasonló színek jellemzik az épületeket, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületekkel alig találkozni. A környezetbe illeszkedő színhasználat jellemző, hiszen a terület csaknem erdő. A barna és a szürke színhasználat mellett a bordó és sötét színek is alkalmazhatók.

Az új épületek építésénél a meglévőhöz hasonlító színvilágához illeszkedő színhasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A rikító fehér szín nem javasolt.

A kirivó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos sötét színeket válasszuk.

TORNÁCOK

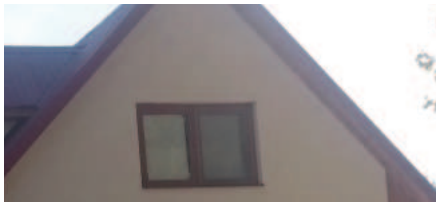
Tornác ezen településrészen nem jellemző.

AJTÓK, ABLAKOK

A hagyományos nyiláskialakítás a domináns, mely a homlokzat felé a kétszárnyú széles nyílászárókat jelenti.

Nyaraló építésénél célszerű a környéket körbejárni, és azokból ihletet meríteni, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településrészre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

Funkcionális tekintetett is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép. Az üdülőterületen ugyan elvannak egymástól kerítve az ingatlanok, de kialakításukban az igényesség nem jellemző. Új kerítés készítésénél a legalapvetőbb drótkerítés is megfelelhet, amennyiben azt megfelelően készítik el. A falazott és fa kerítések nem javasoltak, hiszen azt a Tisza bármikor elöntheti, így tartóssága rövid életű lehet és folyamatos karbantartást igényelnek.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés egyáltalán nem javasolt a Tisza közelsége miatt.

KERTEK

A falusias lakóterületen leírtak itt is érvényesek, viszont lazább megkötésekkel. A kertet az átutazók nem is nagyon nézik, hiszen távol esik a főúttól, és a sűrű növényzettől látni sem lehet. Itt nincsenek veteményes, nincsenek gyümölcsös fák. A tulajdonosok nem itt laknak, csak a nyári és téli szezonban látogatnak el.

UTCÁK, KÖZKERTEK, KÖZPARKOK

Általában kaviccsal szórt vagy földutak, melyeknek a szélessége két gépjármű egymással szemben való haladására szinte alkalmatlan.

Az üdülőterületen nem található játszótér, viszont a a Túron lévő Kis-Bukó látványa kellemes kikapcsolódást nyújt az ide látogatók részére.

AJÁNLÁSOK:
GAZDASÁGI TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató
Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

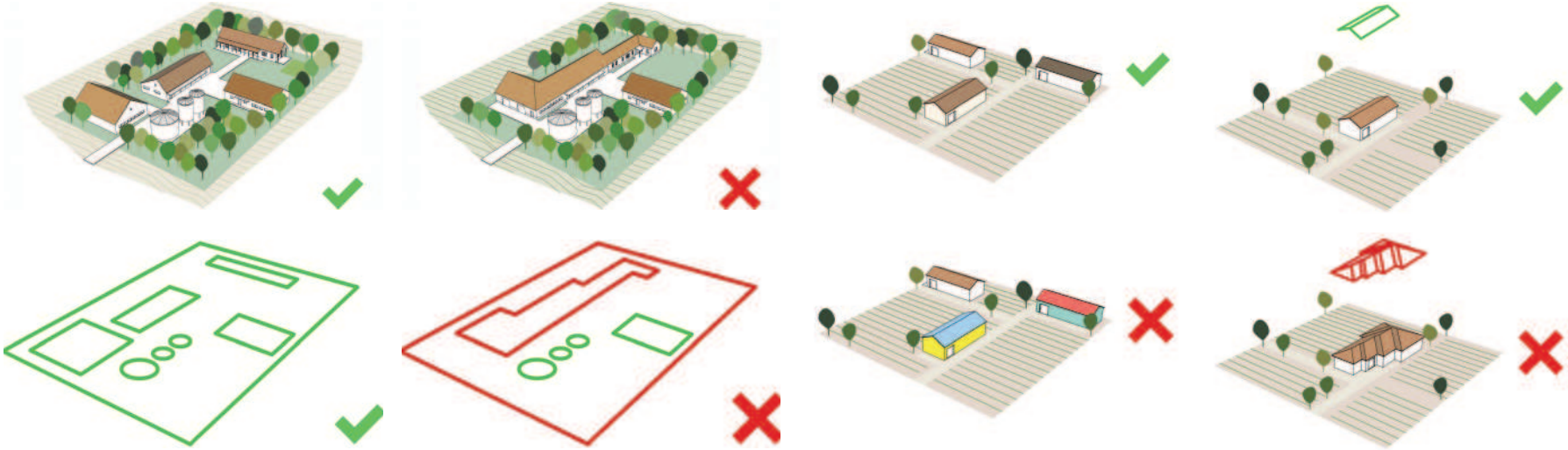
A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsda övezeteinek hasznosíthatóságát.

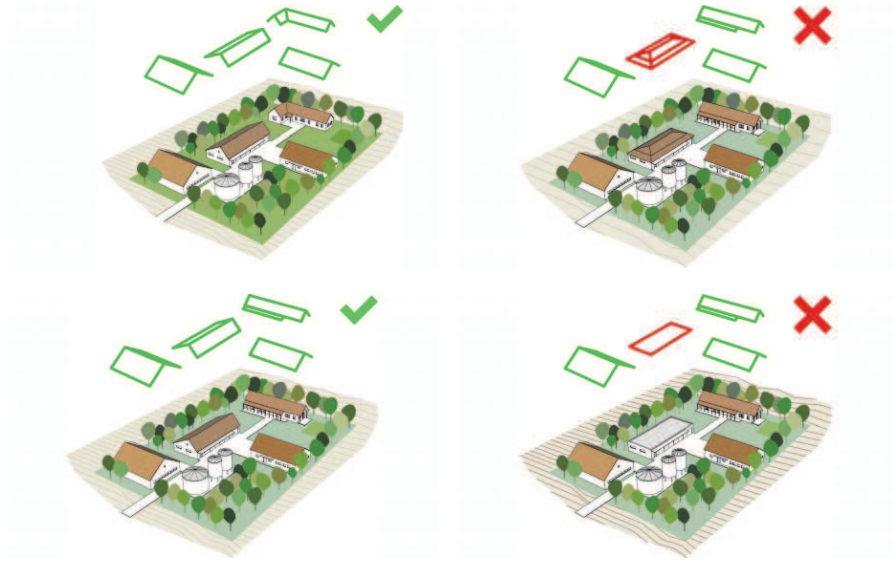
Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés.
Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbiek érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsó sorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.
A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

Sonkád település gazdasági területein és tanyáin elsősorban nyeregtetős tetőforma alkalmazása a jó megoldás, mely a funkcióhoz igazítottan nyeregtetős (oldal) szárnyakat is tartalmazhat. A tornácosan kialakított épülettel a hagyomány is tovább vihető. A túlságosan tördelt vagy manzárdtetős tetőforma azonban nem illeszkedik a tájképbe.

A külterületeken, a telken található gazdasági, szociális és lakóépületek összevonása nem javasolható, ha azt a technológia nem indokolja. Pavilonos elrendezés javasolt. A major, a tanyalakó funkciójú épületei a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedik a külterületi tájba. A külterületeken kiemelkedően fontos a szélvédelem, ezért a külterületi épületeket védendő sok fa telepítése szükséges, a kevés fa nem tudja ezt a szerepet betölteni.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználattal, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.
Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, arculati ajánlásait.
Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Rakamaz település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszerek által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.
- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.
- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendők előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megóvásához.
- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.
Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.
A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fafajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félék, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományaikat vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

6

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ahhoz, hogy tudjuk kik vagyunk és hova tartunk az életünkben, elengedhetetlen a múltunk ismerete és hagyományaink tisztelete, ápolása. Ezt a gondolatot az élet minden területén alkalmazhatjuk, így az építészetben is. Lehetőségeinkhez képest törekedjünk arra, hogy a hagyományos építészeti elemeket, motívumokat megőrizzük, és tovább örökítsük az elkövetkezendő nemzedék számára. A hagyományőrzés tekintetében kiemelhetjük ezt a felújított régi épületet, mely a környékre jellemző építészeti stílusjegyekkel rendelkezik: klasszikus, háromosztatú, homlokzati vakolatdísszel rendelkező gádoros paraszthá̀z.

Egyszerű, megmozgatott épülettömegek és ennek köszönhetően változatos tetőidomok jellemzik a jó épületeket. A részletképzések kevésbé lényegesek, ugyanakkor az utcafronti kerítés igényes, alapvetően áttört megjelenésű, kovácsoltvas betétmezőkkel, szép megjelenést biztosít.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legeldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró csere és a tetőhéjazat cseréje is.

7

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

Az épületek és növényeken túl az utcaképhez ugyanúgy hozzátartoznak a cégérek, reklámfelületek és hirdetőtáblák. Fontos, hogy szolgáltatásunkat úgy hirdessük, hogy az ne legyen a járókelők rosszallásának kiváltása, mindösszesen a figyelemfelhívás legyen a cél olyan tájékoztatóval, mellyel az utcaképet és településképet szebbé teszi. Elengedhetetlen. hogy a megválasztott cégér, cégtábla az épület jellemzőihez alkalmazkodjon.

Reklámhordozó létesítése csak a szabványok betartása mellett lehetséges, melyek esetében fontos a megfelelő anyaghasználat megválasztása.

Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges.

IMPRESSZUM

SONKÁD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
www.sonkad.hu
sonkad@sonkad.hu
4954 Sonkád, Rákóczi utca 29.
Telefon: 06-44-377-248
Polgármester: Iszák Tibor
Főépítész: Dudás Ede István
dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede, Liskány Tamás
SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede, Liskány Tamás
FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede, Liskány Tamás
BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede
GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede, Liskány Tamás
BETŰTÍPUS: Titillium

Felhasznált irodalom:
muemlekem.hu objektumok, adatbázis kereső
wikipédia, a szabad enciklopédia

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A 24. oldalon lévő fotók a wikipedia szabad enciklopédia és az interneten bárki által hozzáférhető képekből lett kiválogatva.

A kézikönyvben felhasználásra került a Magyarszéphely Településképi Arculati Kézikönyv egyes szövegbetétjei.

Sonkád, 2017.

Kapott adatszolgáltatások:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya adatszolgáltatási levele
- Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár Nyilvántartási, Tudományos és Gyűjtemény Főosztály, Nyilvántartási Hatóság adatszolgáltatási levele
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatási levele
- Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Debreceni Hatósági Iroda adatszolgáltatási levele

MELLÉKLETEK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

NYÍREGYHÁZI JÁRÁSI HIVATALA

Ügyiratszám: SZ–10/106/02029-4/2017
Ügyintéző: Rácz-Szabó Krisztina
Telefon: 42/599-677
E-mail cím: racz-szabo.krisztina@szabolcs.gov.hu

Tárgy: Sonkád község településképi arculati kézikönyv elkészítéséhez és településképi rendelet megalkotásához örökségvédelmi adatszolgáltatás
Hiv. szám: 369-1/2017/KKOHS.
Melléklet: a közhiteles örökségvédelmi nyilvántartás elektronikus állománya

Iszák Tibor
Sonkád Község Önkormányzat Polgármestere

Sonkád
Rákóczi u 29.
4954

Tisztelt Polgármester Úr!

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya Sonkád község településképi arculati kézikönyv elkészítéséhez és településképi rendelet megalkotásához tárgyában az alábbi véleményt adja:

A *kulturális örökség védelméről* szóló **2001. évi LXIV. törvény** (továbbiakban: **Kötv.**) 4. és 5. §-a alapján, a kulturális örökség (a régészeti örökség, a műemléki értékek) a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége.

A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházi jogi személyek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

A régészeti lelőhelyek hazánk és a Kárpát-medence történetének meg nem újuló történeti forrásai, ezért a Kötv. 3. §-a szerint a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését – e védelemmel összhangban kell végezni.

A kulturális örökség védelme – és a jövőbeni beavatkozások tervezhetősége – érdekében a következőket tarjuk szükségesnek:

A tárgyi arculati kézikönyvnek Sonkád község teljes területére vonatkozóan tartalmaznia kell a Miniszterelnökség Parlamenti Államtitkárság Társadalmi és Örökségvédelmi Ügyekért, valamint Kiemelt Kulturális Beruházásokért Felelős Helyettes Államtitkárság Örökségvédelmi Hatósági Főosztály

Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztály (Elérhetősége: Postacím: 1357 Budapest, Pf.: 6.; Tel.: +36 1 430 6071, E-mail: nyi@me.gov.hu) nyilvántartásában rögzített aktuális adatokat. Az adatokat e levél mellékleteként, elektronikus állományokként csatoljuk.

Tájékoztatom, hogy Sonkád területén 2 országos védettség alatt álló műemléki érték található. A közhiteles nyilvántartásba vett nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma: 12.
A település területén miniszteri döntéssel védetté nyilvánított kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű, nyilvántartott régészeti lelőhely nem található.

A Kötv. 9. § és 10. § alapján a régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük, ezért kiemelt fontosságú, hogy a településrendezés eszközeinek elkészítésekor a tervlapokon feltüntetésre kerüljenek a régészeti lelőhelyek, a műemlékek és a műemléki jelentőségű területek, és ezeket az adatokat a későbbiek során folyamatosan frissítsék, hiszen az örökségvédelmi adatbázis bővül.

Javasolom, hogy a település területén található védett műemlékek, illetve egyéb helyi védett épületeknél és azok környezetében a védett értékek megőrzése érdekében szakmai véleményező testület szakértői állásfoglalásának figyelembevételével történhessen új épületek, építmények építése, műtárgyak, szobrok elhelyezése. Ilyen esetekben javasolom továbbá, hogy a védett érték méltó településképi, illetve tájképi megjelenése érdekében a hagyományos műszaki megoldások és építőanyagok használatát részesítsék előnyben. Védett épület elé közterületen szobrot vagy bármilyen műtárgyat, berendezést elhelyezni csak olyan módon lehessen, hogy az épület látványát ne zavarja.

A szomszédos ingatlanok beépítésénél figyelembe kell venni az illeszkedés szabályait. A melléépítésnél az új épületek homlokzati díszítő elemeinél kerülni kell a megtévesztő analóg építészeti elemek alkalmazását, ugyanakkor törekedni kell a tömeg és magassági méretek (párkánymagasság, homlokzatmagasság, tetőgerinc magasság, stb.) megválasztásánál a régihez történő korrekt csatlakozást eredményező megoldásokra, akár lépcsőzetes magasságok alkalmazásával.

A műemléki védettség alatt álló ingatlanon esetleges új épületek építésénél tekintettel kell lenni a védett épületegyüttesnek az eredeti struktúrában betöltött pozíciójára, és törekedni kell mind szerkezetben, mind látványban betöltött hangsúlyok megőrzésére. Kerülni kell a hangsúly eltolódását a védett épületektől az új épületek irányába.

A településközpontban közterületen, köztereken a térburkolat megválasztásánál az egységesség érvényesülését kívánatos, hogy műemléki környezetben indokolt esetben felülírhassa a történeti anyaghasználat. Műemléki környezetben javasolt kutatatás alapján megválasztani a környezetrendezés módját mind burkolatok, mind növényzet tekintetében. Javasolt szakmai véleményező testület bevonásával dönteni az alkalmazott megoldásokról.

A műemléki védettség alatt álló ingatlan esetében esetleges telekalakításoknál a történeti szerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kívánatos törekedni. Javasolt, hogy a telekalakításokat

telektörténeti kutatások előzzék meg, a továbbiakban amennyiben a telektörténeti kutatás eredménye indokolja, abban az esetben legyen lehetőség telekosztásra, vagy telekösszevonásra. Telekalakításra csak indokolt esetben kerülhessen sor, amennyiben a szabályossá tétel érdekében telekhatár rendezés szükséges.

Nyíregyháza, 2017. augusztus 24.

Tisztelettel:

Dr. Galambos Ildikó
hivatalvezető
nevében és megbízásából

Nyíregyházi Járási Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal

Béres Ágoston
főosztályvezető-helyettes

Címzett:
1./ Címzett *E-mail: sonkad@sonkad.hu*
2./ Irattár

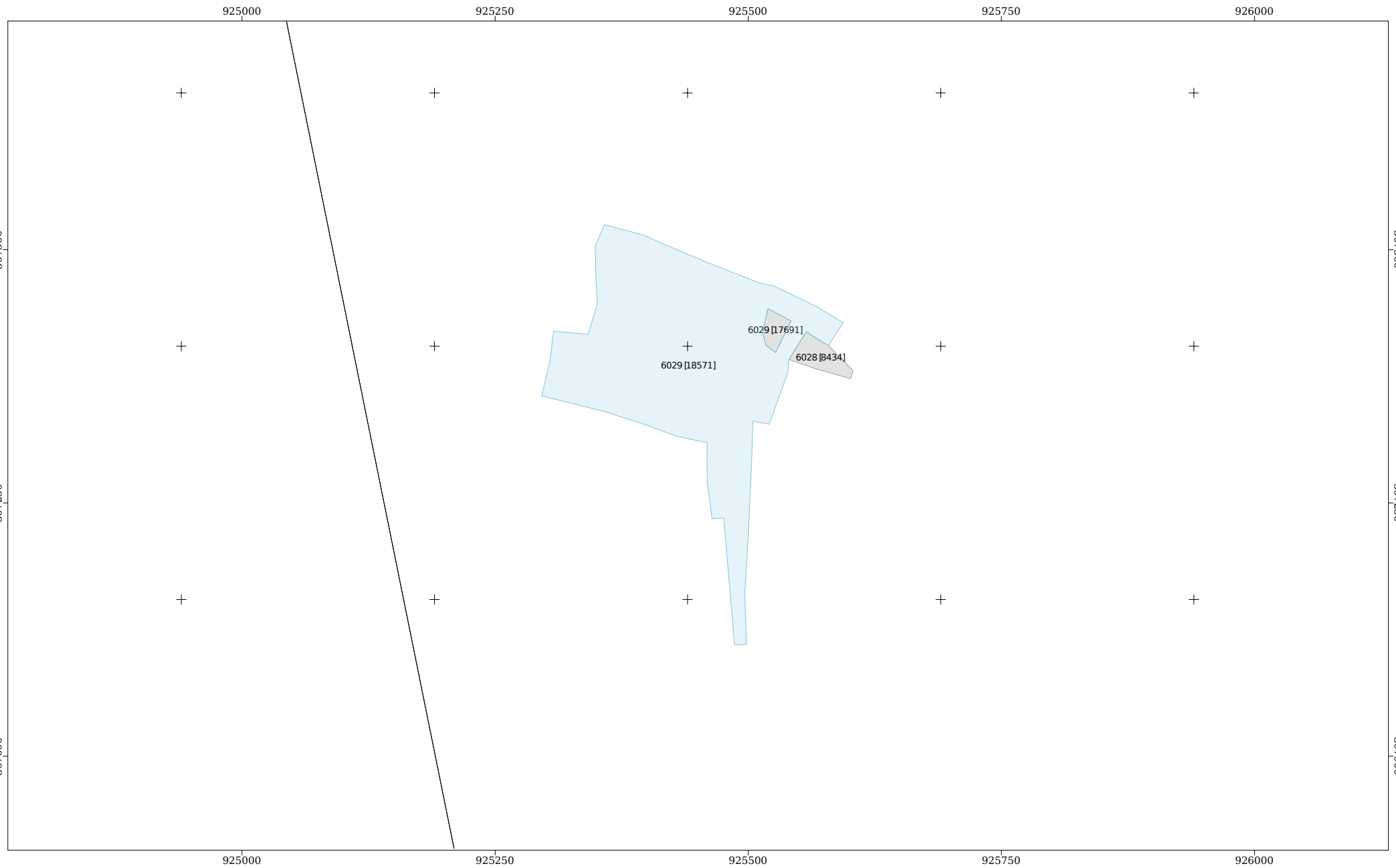
Műemlékek térinformatikai adatszolgáltatása

Sonkád

2017.08.15 11:24:29

0 50 100 150 200 m

Méretarány = 1 : 5000

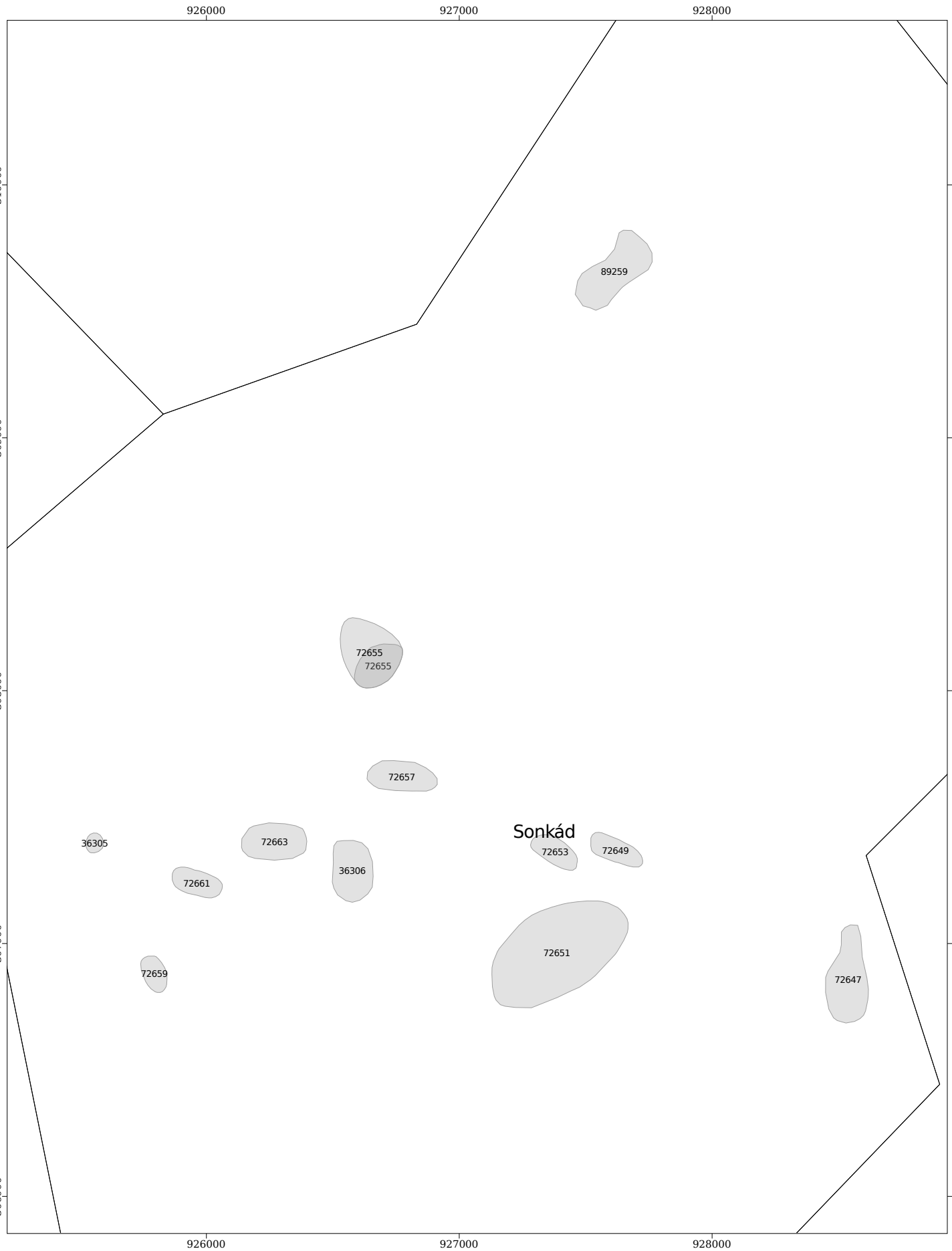

MŰEMLÉKI ADATSZOLGÁLTATÁS

törzsszám	azonosító	helység	cím	név	védelem	helyrajzi szám	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
6029	17691	Sonkád	Kossuth Lajos utca 4-2.	magtárépület (ún. nagymagtár)	Műemlék	93/2	925527	307412
6029	18571	Sonkád		magtárépület (ún. nagymagtár) műemléki környezete	Műemléki környezet	117, 72, 93/1, 94/1, 71, 69, 120, 119, 118		
6028	23353	Sonkád		Ref. templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet	72, 73, 74, 75, 91, 93/1, 94/1, 117, 89, 88		
6028	8434	Sonkád	Kossuth u. 2 .	Ref. templom	Műemlék	92	925575	307389

Lelőhelyek térinformatikai adatszolgáltatása

Sonkád

2017.08.15 11:24:30

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

azonosító	lelőhelyszám	név	HRSZ	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
36305	1	Református templom	92, 91, 93/1, 93/2, 94/1, 117, 72, 73, 74, 75	925558	307396
36306	2	Új-élet Tsz	0138/5, 0136, 0137	926579	307284
72647	3	Nagy Száraz keleti rész	082/3	928539	306856
72649	4	Bérlet-tábla	074, 073/11, 073/10, 073/9, 073/8, 073/5, 073/6, 073/7	927618	307367
72651	5	Bérlet-tábla és Nagy-Száraz	077/3, 076, 075/12, 075/14, 075/9, 075/18, 075/13, 075/8, 075/5, 075/6, 075/7, 075/15	927387	306963
72653	6	Bérlet-tábla 13. lh	075/9	927380	307362
72655	7	Túr töltésétől DNy-ra	0145/22, 0145/19, 0145/20, 0145/21, 0145/23, 225, 224, 221, 220, 0145/24, 222, 223	926645	308149
72657	8	Új Élet Tsz-től keletre	0145/3, 0145/4, 0145/5, 0145/6, 0145/7, 0145/8, 0145/9, 0145/10, 0145/11	926773	307659
72659	9	Nagy-Száraz nyugati rész	522, 521, 520, 519, 518, 517, 516, 515	925794	306879
72661	10	Nagy-Száraz nyugati rész	554, 548, 547, 559, 558, 555, 552, 551/2, 551/1, 549, 550, 553, 556, 557, 543	925962	307239
72663	11	Nagy-Száraz nyugati rész 18. lh	0140, 0139, 0138/5, 0134, 0138/6, 0138/7, 568, 574	926269	307401
89259	12	Északi-forduló	020, 015/12, 015/15, 015/13, 015/14, 015/9, 015/10, 015/11, 015/8, 022/9	927614	309657

MINISZTERELNÖKSÉG
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÓSÁGI FŐOSZTÁLY
ÖRÖKSÉGVÉDELMI NYILVÁNTARTÁSI OSZTÁLY

Iszák Tibor úr részére
polgármester

Sonkád Község Önkormányzata
Sonkád
Rákóczi u. 29.
4954

Iktatószám: ÖNYO/963/2 (2017)
Hiv. szám: 369/1/2017/KKOHS.
Ügyintéző: Jancsó Lídia
Tel. szám: 06-1-430-6071
Melléklet: .xls táblázat, szerkeszthető térinformatikai állomány

Tárgy: Adatszolgáltatás településrendezési tervhez – Sonkád

Tisztelt Polgármester Úr!

A Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztályához (a továbbiakban: Nyilvántartási Osztály) 2017. augusztus 11. napján érkezett, ÖNYO/963 (2017) számú kérelme nyomán csatoltan megküldöm Önnek a fenti hivatkozási számú megkeresésében kért, Sonkád területére vonatkozó, nyilvántartott műemlékek és régészeti lelőhelyek leíró adatait tartalmazó táblázatokat, valamint szerkeszthető térinformatikai állományokat.

Az adatszolgáltatás nem minősül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 83. § (1) bekezdése szerinti hatósági bizonyítványnak.

Jelen levél mellékletében, illetve elektronikus úton megküldött adatszolgáltatás a kérelemben szereplő releváns adatokat tartalmazza, melyet településrendezés céljából használhat fel; egyéb – építésügyi hatósági hatáskörén kívüli – eljárásában nem alkalmazhat, valamint abból harmadik fél számára adatot szolgáltatni nem jogosult.

A településrendezési eljárásban a javaslatot a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv.) 85/A. § (1) bekezdése, valamint a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016 (XII.28.) Korm. rendelet 12. mellékletében meghatározott örökségvédelmi hatástanulmány vonatkozó megállapításai szerint, a Kötv. 40/A. §-ban foglaltak figyelembe vételével készítsék elő a véleményezésre. A véleményezést a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet 9. melléklete, valamint 43/A. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kezdeményezzék.

Kiadáskor hatályos adat.

Igazgatási szolgáltatási díj fizetése alól mentesül.

A nyilvántartást vezető hatóság hatósági hatáskörét és illetékességét a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016. (XII.28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdés c) pontja és a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet 6. § (1) bekezdése határozza meg.

cím: 1113 Budapest, Daróczi utca 5. Postacím: 1357 Budapest, Pf. 6
telefonszám: +36-1-430-6071, e-mail cím: nyi@mnr.gov.hu

A hatáskör gyakorlója a nyilvántartást vezető hatóságaként Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter, akinek a nevében a Miniszterelnökség Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2014. (VII.23.) MvM utasítás 1. melléklet 79. § d) pontja és a 2. függelék 9.5.7. pontja alapján az Örökségvédelmi Hatósági Főosztály vezetője gyakorolja a kiadmányozási jogkört.

Budapest, 2017. augusztus 21.

MINISZTERELNÖKSÉG
P.H.
* 71. *

Dr. Buzinkay Péter
főosztályvezető

cím: 1113 Budapest, Daróczi utca 5., Postacím: 1357 Budapest, Pf. 6
telefonszám: +36 -1-430-6071, e-mail cím: nyi@me.gov.hu

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
4024 Debrecen, Sumen u. 2. Telefon: (52) 529-920 Fax: (52) 529-940
Levelezési cím: 4002 Debrecen, Pf. 216. E-mail: hnp@hnp.hu
Adószám: 15323871-2-09 Bank: 10034002-01743654-00000000

Kérjük, válaszában hivatkozzon iktatószámunkra!

Iszák Tibor
polgármester

Sonkád Község Önkormányzat

Sonkád
Rákóczi u. 29.
4954

sonkad@sonkad.hu

Ikt.sz: 3570-2/2017
Ea.: Tóth Pál
Ügyintézés módja: posta + e-mail
Hiv. sz.: 369-1/2017/KKOHS
Irányítás: Dudás Ede mb. főépítész
Tárgy: Sonkád község településrendezési terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítása

Tisztelt Polgármester Úr!

Sonkád község közigazgatási területén a következő, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési körébe eső védett területek és kategóriák találhatóak:

1.) Országos védelem alatt álló terület

Sonkád község közigazgatási területe a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 4/1982. (XI. 20.) OKTH rendelkezés, illetve a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról szóló 42/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet alapján a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet országos jelentőségű védett természeti területtel van átfedésben.

A Tájvédelmi Körzet fokozottan védett területei szintén érintik Sonkád község közigazgatási területét.

2.) Természeti Területek

Kérjük, hogy a rendelet készítése során a Tvt. 15. § (1) pontjában szereplő feltételeknek eleget tevő összes területet tervezett természeti területként kezeljék. Ezeken a területeken kiemelt figyelmet kell fordítani a tájkép, a természetes életközösségek (növénytársulások) és élőhelyek megóvására. A tervezett természeti területek kihirdetésére vonatkozó előírást a Tvt. 15. § (2) bekezdése tartalmazza.

3.) Természetközeli területek

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: OTÉK) 30/A. § (1) bekezdése értelmében *a mocsár, a nádas és a sziklás terület természetközeli területnek minősülnek*. Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése értelmében a természetközeli területeken épületet elhelyezni nem lehet.

4.) Érzékeny természeti területek (ÉTT) , Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT)

A 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet alapján Sonkád község teljes közigazgatási területe kiemelten fontos Érzékeny Természeti Területnek minősül, a Szatmár-Bereg Érzékeny Természeti Terület részét képzi.

Az „Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről" szóló 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet alapján Sonkád község külterületét jelentős mértékben érinti Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT).

5.) Natura 2000 területek

Sonkád község közigazgatási területét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben kihirdetett, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelettel közzétett Natura 2000-es területek közül a (HUHN10001) Szatmár-Bereg különleges madárvédelmi terület, a (HUHN20053) Magosligeti-erdő és gyepek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, illetve a (HUHN20054) Csaholc-Garbolc kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület érintik.

Tájékoztatom továbbá, hogy az érintett Natura 2000 területek fenntartási tervei a Hortobágyi Nemzeti Park honlapján (www.hnp.hu) elérhetőek.

6.) Nemzeti ökológiai hálózat övezetei

Sonkád község közigazgatási területén a nemzeti ökológiai hálózat magterület, ökológiai folyosó, és pufferterület övezetei találhatóak meg, amelynek területi elhelyezkedését adatszolgáltatásunk melléklete tartalmazza. Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban: OTrT) 13., 17-19. §-ai szabályozzák az országos ökológiai hálózatra, illetve annak a magterület, az ökológiai folyosó, és pufferterület övezetekre vonatkozó előírásait.

7.) Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (3) - (5) bekezdései szabályozzák az egyedi tájértékekre vonatkozó feladatokat. Tisztelettel felhívom a figyelmét, hogy a http://tajertektar.hu/hu internetes címen találhat információkat a településen korábban felmért egyedi tájértékekkel kapcsolatban.

Amennyiben igazgatóságunktól függetlenül is készült felmérés, annak eredményeit egyedi tájértéknek jelölt képződmény/létesítmény néven lehet a kézikönyvben és a rendeletben szerepeltetni.

8.) Egyéb védettségi kategóriák és területek

Kérjük az OTrT és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei TrT említett övezetekre vonatkozó előírásait a terv készítése során figyelembe venni. Jelezzük, hogy az OTrT 14/A. §-a tartalmazza a „tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek" övezetére vonatkozó szakmai előírásokat, amelyek figyelembevétele szükséges a kézikönyv és a rendelet készítése során.

Sonkád község teljes közigazgatási területe a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetével átfedésben van. Igazgatóságunk álláspontja szerint a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetéhez tartozó területek - azok természeti értékei, illetve a természetközeli jelleg által meghatározott tájkarakter miatt, vagy

a jellegzetes tájhasználatra tekintettel - a településképet meghatározó településkarakternek tekinthetők. Fontosnak tartjuk a természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek természeti állapotának megtartását, javítását, a településképet meghatározó településkarakter minőségének megóvását, a kilátás- és rálátásvédelem megvalósítását.

Tájékoztatom továbbá, hogy Sonkád község közigazgatási területe a BirdLife International kritériumrendszere alapján kijelölt kulcsfontosságú madár- és természetvédelmi élőhelyeket (IBA) is érint.

Sonkád község település közigazgatási területén a „védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről" szóló 13/2001. (V.9.) KöM rendelet alapján többek között a következő védett vagy fokozottan védett fajok előfordulásáról van információnk:

- sarkvirág faj (*Platanthera sp.*)
- búbosbanka (*Upupa epops*)
- kékes rétihéja (*Circus cyaneus*)
- kis őrgébics (*Lanius minor*)
- réti tücsökmadár (*Locustella neavia*)
- macskabagoly (*Strix aluco*)
- vadmacska (*Felis silvestris*)

Hivatkozva a fenti iktatószámú és tárgyú megkeresésére a rendelkezésünkre álló adatok alapján a települési arculati kézikönyv, valamint a települési rendelet elkészítéséhez következő ESRI, illetve CAD fedvényeket (shape-ket, illetve DWG-ket) mellékelten csatolom:

- Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet (Sonkad_SzatmarBeregiTK.shp; CAD_Sonkad_Szatmar BeregiTK.dwg)
- Fokozottan védett terület (Sonkad_fokvedett.shp; CAD_Sonkad_fokvedett.dwg)
- Természeti területek (Sonkad_termter.shp; CAD_Sonkad_termter.dwg)
- Értékes Természetvédelmi Terület (Sonkad_ETT.shp; CAD_Sonkad_ETT.dwg)
- Magas Természeti Értékű Területek (Sonkad_MTET.shp; CAD_Sonkad_MTET.dwg)
- Natura 2000 Különleges Madárvédelmi Terület (Sonkad_N2KMT.shp; CAD_ Sonkad_N2KMT.dwg)
- Natura 2000 Különleges Természetmegőrzési Terület (Sonkad_N2KJTT.shp; CAD_Sonkad_N2HUHN20053.dwg; CAD_Sonkad_N2HUHN20054.dwg)
- Nemzeti Ökológiai Hálózat (Sonkad_NOH.shp; CAD_Sonkad_NOH-MT.dwg, CAD_Sonkad _NOH-OF.dwg; CAD_Sonkad_NOH-PT.dwg)
- Tájképvédelmi Terület (Sonkad_tajkepvedelmi.shp; CAD_Sonkad_tajkepvedelmi.dwg)
- Fontos madárélőhelyek (Sonkad_IBA.shp, CAD_Sonkad_IBA.dwg)

Felhívom továbbá a figyelmét a területek biológiai aktivitásértékének számításáról szóló 9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendeletben foglaltak figyelembe vételére. Ezzel egyidejűleg növénytelepítések során nem invazív, őshonos fajok telepítését javasolom.

Tájékoztatom, hogy jelen levelem, illetve mellékletei a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett Településképi Arculati Kézikönyv online egyeztető felületén is elérhetőek.

Debrecen, 2017. augusztus 09.

Tisztelettel:

Dr. Kovács Zita
igazgató

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Debreceni Hatósági Iroda

Iktatószám: CD/24684-2/2017.
Tárgy: Sonkád község településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítése
Ügyintéző: Papp Katalin
Tel.: 06-52-522-110
E-mail: debrecen@nmhh.hu
Hiv. szám: 369-1/2017/KKOHS.

Sonkád Község Önkormányzat Polgármestere

SONKÁD
Rákóczi u. 29.

4 9 5 4

Tisztelt Polgármester Úr!

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: **Hatóság**), mint a tárgyi ügy előkészítésébe bevont államigazgatási szerv, az alábbi tájékoztatást adja a feladat ellátásához szükséges – a Hatóság nyilvántartásának részét képező – elektronikus hírközlési szolgáltatókról, szolgáltatásokról, akik, amelyek a rendezés alá vont területtel érintettek, valamint a hatáskörébe tartozó kérdésekben a jogszabályokon alapuló követelményekről.

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában, *az elektronikus hírközlésről szóló* **2003. évi C. törvény 94. § (1) bekezdése** szerint: *„A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – **biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.**"*

A postai létesítmények vonatkozásában *a postai szolgáltatásokról szóló* 2012. évi CLIX. törvény 31. § (1) bekezdése alapján: *„A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál biztosítani kell a postai szolgáltató helyek, felvételi pontok és kézbesítési pontok, valamint az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő egyéb eszközök elhelyezésének lehetőségét."*

Az elhelyezés területét a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 26. § (1) bekezdése szabályozza, további műszaki iránymutatást az MSZ 7487 számú szabvány ad.

A Hatóság tevékenységének – jogszabályban meghatározott – célja az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működésének és fejlődésének, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és felhasználók érdekei védelmének, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése az elektronikus hírközlési ágazatban.

A Hatóság tájékoztatja, hogy *a településkép védelméről* szóló 2016. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Törvény) 1. § c) pontja alapján a Törvény egyik célja, hogy az önkormányzat biztosítson széleskörű tájékoztatást a településképi követelményekről, ezzel elősegítve a településkép védelmének és alakításának eredményes érvényesülését az építmények tervezése és kivitelezése során. A Törvény 3. §-a alapján a településképi rendelet többek között az építési tevékenységgel érintett építmények - ideértve a sajátos építményfajtákat is (pl. hírközlési hálózatok és azok építményei, adótornyok) - településképhez való illeszkedését biztosító anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására és a zöldfelületek kialakításának módjára vonatkozó településképi követelményt, valamint az egyéb műszaki berendezések (épületre szerelt műszaki eszközök) elhelyezésére és alkalmazására, illetve tilalmára vonatkozó településképi követelményt tartalmazhat.

Ezen településképi követelmények meghatározására további részletszabályokat tartalmaz *a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet):

Az építményekre vonatkozó településképi követelmény a Korm. Rendelet 23/F. § (2) bekezdés c) pontja szerint településképi szempontból meghatározó, vagy a helyi egyedi védelemmel érintett terület tekintetében az építési tevékenységgel érintett építmény anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására, telken a zöldfelületek kialakításának módjára, és sajátos építményfajták elhelyezésének módjára határozható meg. A (3) bekezdés alapján az anyaghasználatra vonatkozó követelmény kiterjedhet az építmény, sajátos építményfajták építőanyagának településkaraktert befolyásoló valamely minőségi jellemzőjére. A 23/G. § c) pontja szerint a helyi védelemmel érintett területeken kötelező meghatározni a sajátos építményekkel, műtárgyakkal kapcsolatos anyaghasználatra vonatkozó követelményeket.

A 22. § (4), (5) és (7) bekezdései szerint fenti követelmények településképi szempontból meghatározó területen csak megengedő, vagy tiltó; helyi egyedi védelemmel érintett elemre vonatkozóan megengedő, tiltó, vagy kötelező követelményként határozhatók meg. Egyéb területek esetében csak építmény anyaghasználatára vonatkozó, tiltó építészeti követelmény határozható meg, tehát a sajátos építmények elhelyezése nem korlátozható.

Az egyéb műszaki berendezésekre vonatkozó településképi követelmény a 23/F. § (5) bekezdés b) pontja alapján a berendezés homlokzaton történő elhelyezési módjának és lehetőségének meghatározására, továbbá a 23/H. § (2) bekezdése szerint formai követelményeire, számára és anyaghasználatára vonatkozhat.

Az egyéb műszaki berendezések elhelyezésére vonatkozóan a teljes közigazgatási területen megengedő, tiltó és kötelező településképi követelmény is meghatározható.

Felhívom továbbá a figyelmét, hogy a Korm. rendelet 23/G. § a) pontja kimondja, hogy a településképi rendeletben a településképi szempontok figyelembevételével meg kell határozni a teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére elsősorban alkalmas területeket.

A Hatóság kéri, hogy az arculati kézikönyv, és a településképi rendelet elkészítése során a Korm. rendelet 23/G. § -ban foglaltakat figyelembe venni szíveskedjenek.

A terület gazdasági és idegenforgalmi fejlődéséhez elengedhetetlen a hírközlési ellátás fejlesztése. Az EU 2020 Stratégiában foglalt és a Magyar Kormány által a szélessávú lefedettséggel kapcsolatban kitűzött 2018. évi célok teljesítéséhez szükséges a vezetékes és vezeték nélküli hírközlési hálózatok fejlesztése.

A Hatóság felhívja a figyelmet, hogy folyamatban van a „Digitális Nemzet Fejlesztési Program" (a továbbiakban: DNFP) megvalósítása.

A Hatóság kéri, hogy a kapcsolódó beruházások, fejlesztések megvalósításának biztosítása érdekében a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet elkészítése során ezt is figyelembe venni szíveskedjenek.

A hírközlési szolgáltatók elkötelezettek a DNFP sikere mellett, így az elkövetkezendő 2 év során jelentős hálózatfejlesztéseket hajtanak végre vezetékes és vezeték nélküli hálózataikon egyaránt. E fejlesztések közt saját és állami finanszírozású optikai hálózat fejlesztési projektek is futnak, és ezen projektek, több tízezer háztartást érintenek.

Az állami finanszírozású pályázatok kiírása és elbírálása több ütemben történik, a saját finanszírozású beruházások esetében a kiviteli tervek készítése és a kivitelezési munkák párhuzamosan valósulnak meg.

A DNFP keretein belül megvalósuló fejlesztések kapcsán túlnyomóan optikai hozzáférési hálózatot építenek ki a szolgáltatók, amelyhez elsősorban a meglévő alépítmény hálózatokat, illetve ritkábban beépített területeken saját, vagy az elektromos kisfeszültségű, meglévő oszlopsorokat terveznek igénybe venni.

A Hatóság számára kiemelt jelentőséggel bír az elektronikus hírközlési szolgáltatások fejlesztése, azok minőségének javítása, a digitális kompetenciák fejlesztése a lakosság körében, megteremtve ezáltal az információs társadalom további fejlődésének és a fogyasztói jólét növekedésének alapját, részben a frekvenciát hatékonyan használó hálózatok kiépítésének támogatásával, a szélessávú vezeték nélküli lefedettség növelésével, végső soron a szolgáltatás kínálati oldalának növekedésével és a fogyasztói árak csökkentésével.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatók zöldmezős beruházások esetén új, földalatti infrastruktúra kiépítését tervezik. Korlátozott mennyiségben kerülhet sor meglévő oszlopsoros hálózat kiegészítésére, vagy meghosszabbítására, kizárólag műszaki racionalitás alapján.

A meglévő oszlopsoros hálózat felhasználására, közös (hírközlési, vagy elektromos) eszközök használatára a szolgáltatókat hírközlési jogszabályok kötelezik, ugyanakkor költséghatékonysági szempontok is szólnak mellette, hiszen az érintett hírközlési szolgáltatónak vállalnia kell, hogy az így elhelyezett vezeték egy későbbiekben bekövetkező áthelyezésnél osztja a tartószerkezeten lévő többi vezeték sorsát. Ez a

megoldás véleményünk szerint nem akadályozza, hanem – a költségek megoszlása miatt – könnyebbé teheti az oszlopok majdani eltávolítását, a hálózatok föld alá helyezését.

A jó minőségű szolgáltatások elérésének lakossági igénye és a lakóterületeken elhelyezendő bázisállomások kérdése gyakran nehezen összeegyeztethető vitás helyzeteket generál, ezért ilyen esetekben szükséges a hálózatfejlesztésben és a digitális gazdaság fejlődésében érintett valamennyi állami, önkormányzati és társadalmi szervezet segítő és kompromisszum kész együttműködése.

E közérdekű célok elérésének alapvető feltétele a hírközlési infrastruktúra, fejlesztése, továbbá a szolgáltatókat a frekvencia használati szerződés alapján ellátási kötelezettség terheli, amelynek eleget kell tenniük.

Az EU elvárásaival összhangban a jelenlegi jogszabályi környezet is a már meglévő infrastruktúrák, eszközök közös használatát preferálja. A Hatóság és a hírközlési szakma pedig rendelkezik azzal a szaktudással, amelynek segítségével meghatározható, hogy egy-egy antennatartó szerkezet hány darab antennát, bír el illetve, hogy az előírt szintű lefedettség eléréséhez milyen egymáshoz viszonyított távolságra kell elhelyezni egymástól a berendezéseket és tartószerkezeteket.

Egy szolgáltató által lefedett terület ún. cellákra van osztva. Egy cella megfelel egy adótorony vagy ismétlőadók esetén több kisebb adótorony által lefedett területnek. A cella méretét az adó kisugárzott teljesítménye határozza meg és ez fordítva is igaz, adott cellaméréthez adott teljesítmény szükséges. A celluláris hálózatok alapgondolata az, hogy alacsony energiaszintű adók használatával lehetővé tegye a hatékony frekvencia-újrafelhasználást. Ugyanis abban az esetben, ha erős adókat használnának, akkor az adott frekvenciát csak több 100 kilométer távolságban lehetne újra felhasználni.

A celluláris mobil hálózathoz lefoglalt frekvenciasáv cellacsoportok között van elosztva. Ez az elosztás a szolgáltató által lefedett területen cellacsoportonként ismétlődik. Az elérhető rádiócsatornák teljes számban használhatóak minden egyes cellacsoportban, és ez alkotja a szolgáltató lefedett területét. Egy frekvencia, amelyet egy cella használ, pár cellával arrébb is használható, de két, ugyanazt a frekvenciát használó cella között megfelelő távolságnak kell lennie az interferencia elkerülése végett. A frekvencia-újrafelhasználás jelentősen megnöveli a hálózaton lévő felhasználók számában mért kapacitást.

A mobiltelefon-szolgáltatás akkor teljesíti az előfizetők által támasztott elvárásokat, ha az ügyfelek bárhol és bármikor, kiváló minőségben tudnak hívást kezdeményezni, vagy fogadni. A mozgó (például autóban utazó) előfizető szempontjából fontos követelmény, hogy a felépített összeköttetés cellahatárok átlépésekor ne szakadjon meg. Mindez csak úgy lehetséges, ha a mobiltelefonokkal kapcsolatot létesítő bázisállomások által kibocsátott rádióhullámok az előfizetők tartózkodási- és mozgási területét hézagmentesen fedik le.

Az új antennák telepítésének legfőbb oka, hogy a mobiltelefon-előfizetők számának növekedésével párhuzamosan növelni kell a hálózat kapacitását is, az új technológiához (pl. LTE) pedig új hálózat kiépítésére van szükség.

Az antennák helyének meghatározása körültekintő mérnöki tervezés eredménye, amelynek lényege, hogy olyan helyekre telepítsék az antennákat, ahol az előfizetők igénybe vehetik azt, hiszen a mobiltelefont használók minden esetben a bázisállomással

létesítenek kapcsolatot, és az állomásnak a legcélszerűbb olyan helyen állnia, ahol magas a mobiltelefonálók száma.

Egy-egy bázisállomás telepítése tervezésekor minden esetben szükséges figyelembe venni a terep adottságait, a környezetet (pl. szomszédos házak/objektumok magassága, környező fák/erdők magassága és lombozottsága, sűrűsége); a helyszín megközelítési lehetőségeit (pl. út, árterület stb.); a helyszín infrastrukturális adottságait; elektromos áram betáplálás megvalósíthatóságát.

Figyelembe kell venni továbbá a jogszabályokat, a környező bázisállomások elhelyezkedését is, a bázisállomások egymásra hatása miatt; a meglévő lefedettséget; hogy hol szükséges esetleg javítani a lefedettséget; hogy a társszolgáltatók állomásai hol helyezkednek el.

A mobil bázisállomás akkor tud hatékonyan és optimálisan működni, ha az antenna tipikusan 30-40 méteres magasságban helyezkedik el, de lehetőleg legalább 10m-el a környező tereptárgyak felett helyezkedjen el.

Keresni kell a meglevő objektumok használatának lehetőségét (meglevő torony, víztorony, kémény, templomtorony, magasabb ipari létesítmények, lakóépületek, stb.). Ezeket a településeknek a saját szabályozó eszközeikben (Településképi rendelet, Településképi Arculati Kézikönyv) célszerű biztosítani.

Az előfizetők igénylik az egyre magasabb átviteli sebességet, ami azt eredményezi, hogy egyre közelebb kell hozzájuk elhelyezni a bázisállomást, tehát nem elegendő a település szélére letenni, hanem azt be kell "vinni" a településre.

A szolgáltatók mindig arra törekednek, hogy a szolgáltatás biztosításához optimálisan a legkevesebb bázisállomás építésére és a lehető legkisebb adóteljesítményre legyen szükség.

Az antennákat (bázisállomásokat) a cellás elv alapján – elsősorban a sűrűn lakott területekre kell telepíteni. Ennek oka, hogy itt az előfizetők száma, illetve a mobilhasználat időtartama folyamatosan növekszik.

A bázisállomások vízszintesen, az autók fényszóróihoz hasonlóan bocsátanak ki rádióhullámokat, tehát nagyon kevés energia jut az antenna alatti területre. Az antennák által kibocsátott rádióhullámok vízszintes irányítottságából adódik, hogy közvetlenül az antenna alatti területeken az elektromágneses tér intenzitása rendkívül csekély, és a távolsággal négyzetes arányban csökken. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének (WHO) egyértelmű állásfoglalásából is tudjuk, hogy a bázisállomások lakosságot érintő elektromágneses hatása elhanyagolható, egészségkárosodással nem kell számolni.

Az egészségügyi szabályozás úgynevezett megengedő határértékeket határoz meg. A megengedhető határértékek megállapítása nemzetközi tudományos testületek feladata. A rendelkezésre álló kutatási eredmények figyelembevételével határozzák meg a határértékeket, ahol a lakosság esetében 50-szeres biztonsági faktort alkalmaznak arra az intenzitásra, ahol bármely biológiai hatás felmerül.

Az elektromágneses hullámok élettani hatásaival kapcsolatban ez idáig több tízezer tudományos publikáció jelent meg. A tanulmányok alapján az Egészségügyi Világszervezet (WHO) azt a végkövetkeztetést vonta le, hogy a bázisállomások által kibocsátott nagyfrekvenciás elektromos hullámok nem okozhatnak betegségeket, hiszen mennyiségük messze a lakosságra vonatkozó határértékek alatt maradnak.

Az NMHH három programot működtet: Gyermekintézmény-mérőprogram, Mérőprogram az egészséges lakókörnyezetért, Műsorszóróadó-mérőprogram

Mérési tapasztalatok azt mutatják, hogy hazánkban a rádiótelefon bázisállomások szinte kivétel nélkül kielégítik a hazai – nemzetközi ajánlásokon alapuló – előírásokat. Ennek megfelelően a bázisállomások környezetében mért rádiófrekvenciás elektromágneses tér intenzitása nagyságrenddel a megengedhető határérték alatt van.

A bázisállomások telepítése előtt leggyakrabban a szolgáltatók megbízása alapján független, erre akkreditált laboratórium vagy intézmény az aktuális adatok alapján kiszámítja, üzembe helyezéskor pedig méréssel ellenőrzi az állomás működését és a határértékek betartását.

A településképi véleményezési /vagy bejelentési eljárás lefolytatására az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló Korm. rendelet hatálya alá tartozó engedélyezési eljárásokat megelőzően van lehetőség. A hírközlési építményekkel kapcsolatos eljárásokat azonban *az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról* szóló 14/2013. (IX.25.) NMHH rendelet alapján a Hatóság folytatja le, így azok nem tartoznak a településképi bejelentési /véleményezési eljárás hatálya alá.

Fentiek alapján a belterületi berendezések illetve az antennatartók elhelyezésének biztosítása mindenképpen kiemelt közérdek, ezért ezt korlátozni településképi szempontok alapján is csak racionális keretek között célszerű.

Kérem, hogy a Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi Rendelet elkészültét követően, a végleges elfogadás előtt, szíveskedjék a Hatóságot a digitális egyeztető felületre történő feltöltéséről elektronikus levélben értesíteni.

Debrecen, 2017. augusztus 09.

Slyuch András
hatósági irodavezető

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala
34.